

Een onmogelijke wens?

2

Een bijna blinde voetbal-trainer

5

5 lessen uit Psalm 61

7

Nauwelijks Christen-vervolg in oudheid

9

Kerkdien-sten met systeem-fouten

11

#durfte

Catechisatie anders

In Zwartsluis doen ze 't anders met de catechese. De catechisatie voor de 15+ groepen was drooggeval- len, want er moest huiswerk gemaakt worden, sportclubs moesten worden bezocht en veel ouders gaven vanaf die leeftijd de keuze aan hun kinderen. Er moest wat gebeuren. Maar wat dan? Ook andere kerken staan voor die vraag.

DOOR DR. ARJEN VAN DER SPEK, ZWARTSLUIS

In de gereformeer- de Kerk van Zwartsluis is een radicale beslissing genomen nadat er eerst diepgaand over is nage- dacht. De kerkenraad heeft inge- zien dat er wat moest gebeuren. Geloofsoverdracht moest meer in de vorm van een relatie gebeuren dan alleen maar in de vorm van informatie-overdracht.

Uitgaan van interesse

In de christelijke gereformeerde Kerk van Zwolle waren ze al begonnen met het #durfte pro- gramma. Daarin wordt uitgegaan van de interesse van jongeren en daar wordt dan leiding bij gezocht. En rondom de activitei- ten worden thema's besproken. Een jeugdwerker uit Zwolle (Wil- lem Klapwijk) begeleidde de opstart in Zwartsluis. Jongeren wilden wel wat organi- sieren. Immers op school kregen ze al Management en organisatie en dat leek ze wel wat. Zo ont- stond #durfteorganiseren.

Bouwen aan relaties

Inmiddels zijn we een paar jaar verder en is er ook: #durfteklus- sen, #durftechnisch, #durfteko-

#durftegamen. Het zoeken naar leiding was geen probleem, want de meeste hobbyisten willen graag de vreugde van hun hobby delen.

ken, #durftefotograferen, #durfte- musiceren, #durftegamen. Het zoeken naar leiding was geen pro- bleem, want de meeste hobbyis- ten willen graag de vreugde van hun hobby delen. Tevens worden er onderwerpen aangereikt die met jongeren besproken kunnen worden. Ook komen in de groe- pen levens- en geloofsvragen vaak spontaan op. Je kunt pas goed over God spreken als de sfeer er ook naar is. Het bouwen aan rela- ties is fundamenteel.

In Zwartsluis hebben we gezien dat jongeren graag aangesproken willen worden op hun talenten en daar begeleiding bij krijgen. Ze worden uitgedaagd om een stap te zetten en tevens leren ze de leidinggevende kennen als iemand

die zelf een volgeling is van Jezus. Jongeren kwamen op die manier ook in het zicht van anderen bin- nen de gemeente. Zo heeft bv. #durftekoken maaltijden ver- zorgd voor een jong volwassenen- groep maar ook voor een senio- renmiddag. Of ze baktten taarten voor de startzondag.

Kindertehuis in Polen

#durfteorganiseren heeft afgelo- pen week een reis naar een kin- dertehuis in Polen georganiseerd. Het is bijzonder om te zien hoe- veel enthousiasme er los komt als jongeren zelf iets gaan oppakken. Ze bezochten sponsors, bak- ten oliebollen voor financiering, maakten een facebookpagina aan et cetera. Zo kreeg het geheel vorm in samenwerking met een

jonge vrouw uit onze gemeente. Afgelopen week was het dus zo ver en ik mocht er getuige van zijn hoe het door de kinderen van het thuis gewaardeerd werd.

Jongeren stellen zich bij #durfte niet afwachtend op bij wat de lei- ding heeft bedacht, maar tonen een hoge mate van eigenaarschap. De reis werd op die manier ook echt een gezamenlijke trektocht.

Leren ze nog iets?

Het is maar hoe je het bekijkt. De 10 geboden worden niet elke week op volgorde behandeld. En de kerkgeschiedenis wordt niet stap voor stap doorgenomen. Maar hopelijk leren ze wel wat het betekent om in de praktijk van alledag Jezus te volgen.

Commentaar

Als een warme mantel

DOOR ESTHER DE VEGT, KERKELIJK WERKER TE VRIES

Het is herfst. Dan is het buiten kouder en is een warme jas geen overbodige luxe. Zelf draag ik graag mijn wollen jas, met een chique woord ook wel mantel genoemd. Een mantel omhult je met warmte op een gure herfstdag, als je lichaam zichzelf niet warm genoeg kan houden.

Op 10 november is het mantelzorg- dag. Mantelzorger ben je, als je zorgt voor een naaste die langdu- rig ziek is of een beperking heeft, zonder daar een vergoeding voor te krijgen. Als mantelzorger omhul je als het ware je naaste met warmte, met liefde en verzorging. Zonder al deze mantelzorgers zouden heel veel mensen aan hun lot overgela- ten zijn.

Mantelzorgen kan heel zwaar zijn, weet ik van verhalen van anderen. In Nederland zijn er zo'n 4 miljoen mantelzorgers, waarvan 1 op de 7 overbelast is (cijfers uit 2016). De jaarlijkse mantelzorgdag is er om al die mantelzorgers een dag in het zonnetje te zetten en ze even ontspanning te bieden, even los te laten komen van de dagelijkse zorg. Veel mantelzorgers voelen zich bezwaard als ze voor zichzelf kiezen en de zorg even uit handen geven. Maar als je niet goed voor je zelf zorgt, kun je dan wel een goede mantelzorger zijn? Zo'n dag is dus heel belangrijk.

Ook als je zelf geen mantelzorger bent, maar er wel één kent, kun je iets doen. Namelijk haar of hem omringen met liefde en aandacht, als een warme omhullende mantel in de herfst.

Nog geen abonnee?

MAAK SNEL KENNIS!

Zie achterpagina

Concert Groupe Evangélique Emmen

Le Groupe Evangélique bestaat 50 jaar! Voor dit feestelijke concert, met oud en nieuw repertoire, zijn extra muzikanten ingevlogen. De leden van Le Groupe Evangélique komen uit de wijde omtrek van Emmen, wat maakt dat het koor een regionale bekendheid geniet. Kaartverkoop: boekhandel Sola Scriptura Emmen en www.legroupeevangelique.nl.

Zaterdag 9 november, 19.30 uur, Emmen, Goede Herderkerk, Oude Roswinkelerweg 30, €5

Zingend naar de Zondag Staphorst

Stichting Zangavond naar de Zon- dag nodigt belangstellenden uit voor een koor- en samenzang- avond. Het recent opgerichte Christelijk Gemengd Koor Urk, onder leiding van Thom Hesseling, zal deze avond begeleiden. Luuk Schuurman bespeelt het orgel en Klaas Kuiper uit Staphorst verzorgt een korte meditatie. Meer info: www.zangavondstaphorst.nl

Zaterdag 9 november, 19.00 uur, Staphorst, Kerkgebouw De Bron, Churchillaan 2, €5 (tot 12 jaar gratis)

Muziektheater over Esther in Assen

Verhalenverteller Kees Posthumus en muzikant Henk van Glabbeek spelen een actuele en muzikale versie van dit oeroude verhaal over macht, machtsmisbruik, geweld, verzet, twijfel en moed. Nog altijd herdenken Joden de goede afloop van deze geschiedenis met het vro- lijke Poerimfeest. In de voorstelling komen tal van Perzische elementen en muziekinstrumenten voor.

Zondag 10 november, 16.00 uur, Assen, Advents- kerk, Lindelaan 49, €10 (t/m 18 jaar gratis), na afloop drankje en lekkers

Regionale kerkdienst SIEN Hardenberg

Jan-Pieter Balder, geestelijk ver- zorger binnen de Baalderborg Groep, gaat voor in de regionale kerkdienst van SIEN. Het thema is: 'Storm'. Deze dienst is ook goed te volgen voor mensen met een verstandelijke beperking. Er zijn muziekinstrumenten aanwezig om zelf muziek te maken. Na de dienst staan koffie, thee en fris klaar

Zondag 10 november, 15.00 uur, Hardenberg, Hôftekerk, Lage Doelen 3, info: www.sien.nl

Days for Girls zoekt helpende handen

Voor meisjes in India die ongesteld zijn, zijn vaak geen hygiënische voorzieningen voorhanden. Noodgedwongen zijn ze één week per maand afwezig van school of werk, wat hun kansen op een goede toekomst verkleint. Huis van Lydia doet mee aan het internationale project 'Days for Girls' en maakt menstruatiekits voor deze meisjes. Helpende handen zijn nodig om te knippen en te naaien. Info: www.helpinghandsindia.nl opgeven: info@huisvanlydia.nl

Zaterdag 9 november, 9.30 - 15.00 uur, Almelo, Huis van Lydia, Grotestraat 185B

Zangdienst met virtuoos duo

Aan de zangdienst 'Zingend vanuit de Grote Kerk te Steenwijk' werkt het virtuoze duo Ronald Knol op orgel en Harold Kooij op piano mee. Wanneer de organist en pianist samen improviseren, is het een feest voor de luisteraar. De organisatoren van de zangavond beloven daarom een avond om van te genieten, met musici die de sterren van de hemel spelen en waarin het publiek kan meezingen met bekende psalmen en liederen.

Zondag 10 november, 19.00 uur (inloop met koffie en cake vanaf 18.15 uur), Steenwijk, Grote Kerk, gratis (collecte)

Leerhuis Deventer

Dat er regelmatig nieuwe bijbelvertalingen verschijnen is op zich een positieve ontwikkeling. Er kleeft echter een risico aan: de oorspronkelijke Hebreeuwse tekst en betekenissen kunnen daardoor uit beeld raken. In bijeenkomsten van het Leerhuis Deventer probeert men de oorspronkelijke taal van teksten uit de Tenach en Talmoed te laten spreken. Daarbij worden ook de grote hoeveelheid Rabbijnse interpretaties van die tekst ter hand genomen. Info: John Bos tel. 0570-616611 of johnyredon08@gmail.com.

Dinsdag 12 november, 19.30 uur, Deventer, Eddy Hillesum Centrum, Roggestraat 3, €7, reserveren niet nodig

Welkomdienst met Glorify

Op de laatste zondag van de herfst gaat het in deze welkomdienst over de vergankelijkheid van het leven en de kracht die mensen dan in geloof mogen ontvangen. Christelijk koor 'Glorify' uit Meppel, onder leiding van Jaap Kramer, zorgt voor prachtige muziek. Ds. W.M. Schut uit Elburg zal spreken over het thema: 'Het zal de rechtvaardige goed vergaan...'

Zondag 17 november, 19.00 uur, Borger, Goede Herder Kerk, Hoofdstraat 9-11

ISRAËL-AVOND!

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Een onmogelijke wens?

'Mijn zoon Absalom...'
2 Samuël 19:1

DOOR DS. HENRI PAP,
ST. JANSKLOOSTER

Wie is God? Hoe leer je Hem kennen? In de bijbel zijn er geschiedenissen, waarbij het is alsof we God, die zich verborgen houdt, verrassen en in het hart zien.

David en Absalom

Zo is er de geschiedenis van David en Absalom. Het gaat over een zoon die het niet eens is met zijn vader. Herkenbaar. Een aangrijpend verhaal. Nadat koning David de aartsvijanden van het volk, de Filistijnen, verslagen had, werd hij de onbetwiste heerser. Het kleine Israël werd machtig.

Machtsstrijd

Maar binnen de muren van het paleis ontbrandt een venijnige strijd om de macht. Welke zoon zal de macht overnemen? De oudste is Amnon. Maar Amnon

'MIJN ZOON ABSALOM, MIJN ZOON, MIJN ZOON ABSALOM! WAS IK MAAR DOOD IN PLAATS VAN JIJ! ABSALOM MIJN ZOON, MIJN ZOON.' EEN ONVERVULBARE WENS,

is te ver gegaan met zijn halfzuster Tamar. Het samenleven van de broers en zussen aan het hof onttaardt. Absalom, een aantrekkelijke jongen, komt nu op het toneel. In woede rekent hij af met Amnon, de verkrachter van zijn zus. Daarmee is Absalom in één klap kroonprins. Hij bereidt zich voor op de taak die hem wacht.

Opstand

Intussen gaat het bergafwaarts

met de oude David, ook in politiek opzicht. Hij wordt zwakker. Er ontstaat onbehagen bij het volk, vooral bij de adel. Vóór de regering van David had de adel nogal wat in de melk te brokken, maar de laatste jaren is het gedaan met hun macht. Absalom bereidt een opstand voor. Hij zal zichzelf koning maken. De onvrede geeft hem grote kansen. In korte tijd heeft hij de meerderheid van het volk achter zich. Hij verzamelt een leger. De ontknoping van het drama nadert. Eindelijk zal er slag geleverd moeten worden. Davids leger trekt uit. Maar hij smeekt zijn soldaten het leven van zijn zoon Absalom te sparen. In de Statenvertaling lezen we: 'handelt mij zachtzens met de jongeling, met Absalom.'

Het gevecht is spoedig beslist. Met zijn lange lokken blijft Absalom in een terebint hangen, zwevend tussen hemel en aarde. Een soldaat meldt dat aan de overste Joab die ondanks het verzoek van David de koningszoon als een hond dood laat slaan. De opstand is gebroken. De overwinning is aan koning David.

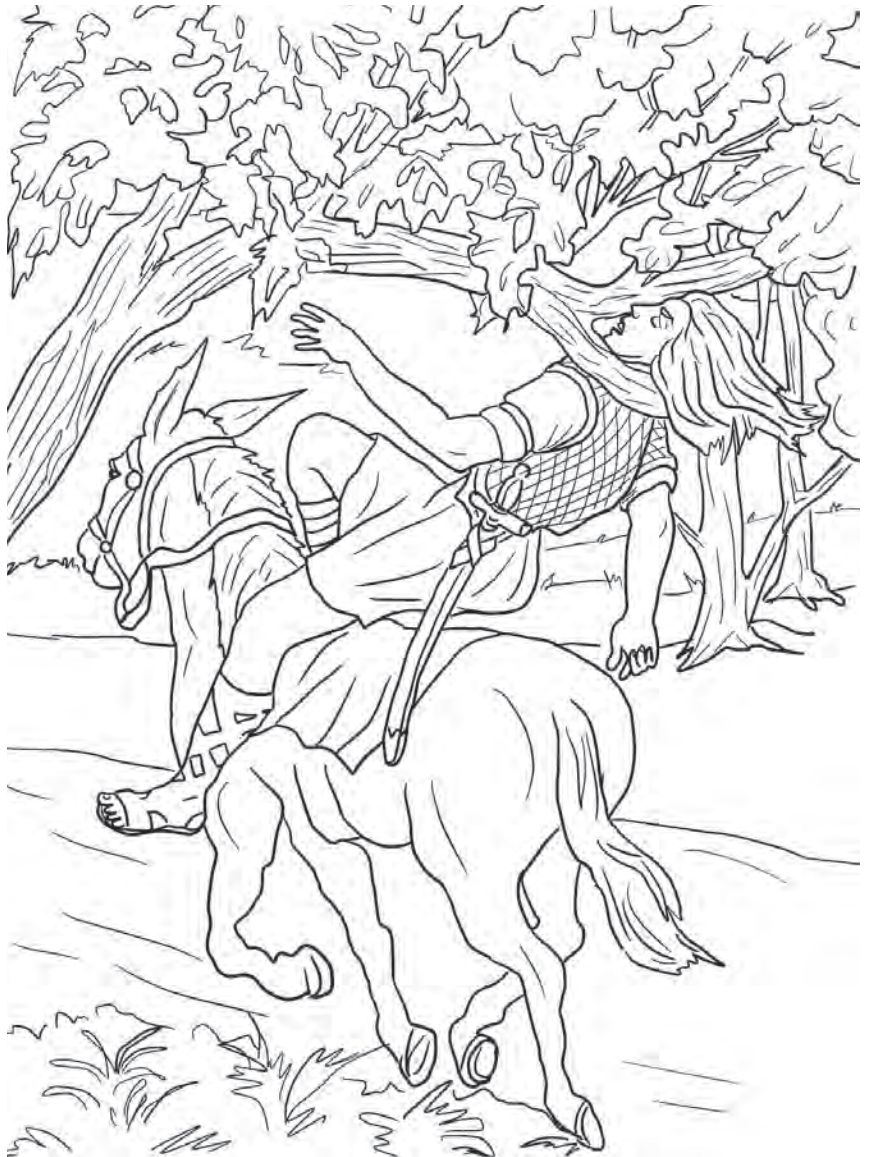
De Zoon van David

Snel moet er nu een bode naar de koning om de overwinning te melden. Wat is dit voor een bericht, heil of onheil? Aangrijpend is het om te lezen hoe dat nieuws wordt gebracht. David vraagt: 'En is alles goed met mijn jongen, met Absalom?' Het wordt

David duidelijk gemaakt. De winnaar is verslagen. David vergeet zich zelf, zijn koningschap, de rebellie van Absalom. De vader ziet alleen het levenloze lichaam van zijn zoon. Verslagen huilt en rouwt hij. Militair recht en vaderlijke liefde gaan hier niet samen op weg. In zijn wanhoop klaagt David:

'Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Was ik maar dood in plaats van jij! Absalom mijn zoon, mijn zoon.' Een onvervulbare wens, een onmogelijk verlangen. Zo werkt het niet. Of toch wel?

Gebeurt het ons werkelijk in de Zoon van David?

Met zijn lange lokken blijft Absalom in een terebint hangen

polderpraat

Pionieren bij de vuurton

DOOR DS.
GERHARD HEERINGA,
SWIFTERBANT

Pionieren is hot!

De Protestantse Kerk in Nederland zet stevig in op missionaire pioniersplekken en met een flinke pot geld. Prima. Het wezen van de kerk is immers dat ze missionair is, gezonden in de wereld. In marketingtaal: het is onze core business. Hoe geef je dat handen en voeten in jouw stad, dorp of buurt? Da's een ander verhaal. Hoe kun je op aanstekelijke en laagdrempelige wijze mensen bereiken die nooit een voet in je kerkgebouw zetten, maar wel vragen hebben over de zin van het leven, over geloof, hoop en liefde? Kortom, hoe wil je als kerk dáár zijn waar de mensen zijn?

In ons polderdorp zijn we op onze eigen manier missionair. Onze vuistregel is: houd het

eenvoudig en je kunt niet alles. Zo zijn we begonnen met kampvuuravonden voor mannen. Mannen onder elkaar, dat geeft altijd een bijzondere dynamiek. Ons recept? Een boerderij in de polder (die zijn er zat), we ontsteken vuur in een grote ton op het erf (diep van binnen zijn we allemaal pyroomaan), de koffie staat klaar (zwart en sterk) en kratjes bier (voor later). We zingen een lied onder gitaarbegeleiding. Eéntje maar, want voor échte zangers moet je op Urk zijn, wat kilometers verderop, aan de andere kant van de Ketelbrug.

Charismatische turbosprekers van naam en faam hebben we niet nodig. We vragen iemand iets te delen van zijn leven. Niets is zo boeiend als een eerlijk levensverhaal: herkenbaar vaak, prikkelend soms en niet zelden bemoedigend. Heb je tot nu toe iets van je droom kunnen waar-

maken? Hoe ga je om met tegenslagen en teleurstellingen? Waar ben je dankbaar voor? Waar zie je -misschien - God in?

De zoon van een Brabantse boerenarbeider uit de polder vertelde dat zijn vader dolgraag boer had willen worden. Het was hem nooit gelukt en hij ging er onder gebukt. Als oudste zoon had hij daarna maar één doel: boer worden. Het lukte hem evenmin, hij werd bouwkundige. Terugkijkend zag hij hoe God zijn talenten op een andere manier had gebruikt. De directeur van een groot bedrijf is de zoon van een ongehuwde moeder. Zijn vader heeft hij nooit gekend, maar hij werd liefdevol mede door zijn grootouders opgevoed die hem meenamen naar de kerk. Als kind werd hij op het spoor

gezet van die andere Vader. Een asielzoeker vertelde hoe hij in zijn geboorteland Pakistan gevangen werd genomen door een groep moslims, zogenaamd omdat hij de profeet zou hebben beledigd. Maandenlang werd hij op een onbekende plek gevangen gehouden. Door een soort Petruservaring kwam hij vrij. Lees en huiver (Hand.12).

Het vuur brandt, fascineert en inspireert en de verhalen maken de tongen los. Het bier trouwens ook! Stukken worst worden doorgegeven. Het begint nu waarachtig toch een beetje op een

Heilig Avondmaal te lijken! Hoe dan ook, er is verbinding. Mag ook met een hoofdletter. Om 01.30 uur dooft het vuur...

CHARISMATISCHE TURBOSPREKERS
VAN NAAM EN FAAM HEBBEN WE NIET
NODIG. WE VRAGEN IEMAND IETS TE
DELEN VAN ZIJN LEVEN.

Via deze rubriek, met nieuws uit de protestantse kerken in Drenthe, Overijssel en Flevoland, worden wekelijks duizenden lezers geïnformeerd over het kerkelijk leven in de eigen regio. Aan het plaatsen van gemeenteberichten zijn geen kosten verbonden. Alleen digitaal aangeboden informatie wordt opgenomen en zo lang er voldoende ruimte is. Meer info via Henriëtte Gerfen, tel.: 0546 - 577475, e-mail: henriette@topic-cc.nl

Drenthe

AALDEN

Contactpersoon: Kerkstraat 16, 7854 PG Aalden tel. 0591-371538
Kerkdienst 10 nov.: GK Aalden 10.00 ds. B. Breunesse. Dankdagdienst. Dag v.d. Mantelzorg. **Organist:** Erik Nijzink. **Knd.** en oppas. **Collecte:** Dorcas.

COEVORDEN

Contactpersoon: mw. J. Kramer-Gossen, Eendrachtstr. 27, 7742 VJ Coevorden, tel. 0524-512538
Kerkdiensten 10 nov.: GK 10.00 ds. H. Nagelhout. H.A. **Organist:** Henk Oving. **Knd.:** groep 1 t/m 8. **Oppas:** fam. Bouwland-Velzing. **Bloemendienst:** mw. T. de Maa. **Collecten:** I. KiA BD. 2. Kerk. Deurcollecte: kerkblad. **Aleida Kramer 10.30** ds. H. Kauffmann-Schaap. **St. Franciscus 15.00** ds. J. Lambers-Niers. **De Schutse 19.00** ds. H. Nagelhout.

EMMER-COMPASCUUM

Kerkdienst 10 nov.: 10.00 ds. F. de Boer; Dalen. Tijdens de dienst is er knd. en Jongerenkerk. **O.v.d.:** mw. B. Tuit en mw. H. Kiers. **Diakenen:** mw. G. Westerdijk en mw. A. Leffers. **Organist:** Nelleke v/d Leest. **Oppas:** Astrid Loots. **Knd.:** Jose. **Beamteam:** Mark. **Gastdames:** mw. H. Hugen en mw. N. Lamfers. **Autodienst:** mw. R. Roffel; mw. Huizing; dhr. J. Bakker; fam. Potze. **Collecten:** 1. Roosevelthuis. 2. Spaarcollecte. 3. A.k.a.

ERICA

Contactpersoon: dhr. M. Boekeloo, De Welhaak 34, 7887 HK Erica
Kerkdienst 3 nov.: 9.30 ds. J. Schneider. **Collecten:** 1. Pastoraat. 2. Binnenlands diaconaat. Bij de uitgang: pastoraat. Oppas en knd.

GEES

Contactpersoon: mw. H. Elders-Sikken, Dorpsstraat 10, 7863 PC Gees, tel. 0524-581992
Kerkdienst 10 nov.: 10.00 ds. J. Ros, Hoogeveen. **Knd.:** ja. **Kaars aansteken:** Lola Kelder. **O.v.d.:** Harry Euving. **Organist:** Hendrikus Vugteveen. **Oppas:** Samantha Feddema en Anika Pijpstra. **Collecten:** 1. PK Dorpskerken. 2. Kerk. 3. Onderhoud. **Bloemengroet:** fam. H. Renting. **Autodienst:** fam. H. Schuring (291670). Na de dienst is er koffiedrinken.

KLAZIENAVEEN

Contactpersoon: mw. G. Velzing-Hessels, Noorderkeerkring 6 b, 7891 CX Klazienaveen, tel. 0591-312007
Kerkdienst 10 nov.: 9.30 ds. W. Visscher. M.m.v. zanggroep Fundament. **O.v.d.:** W. v/d Brand. **Diakenen:** E. v/d Brand en H. Broers. **Organist:** J. Kroon. **Collecten:** 1. Pastoraat. 2. Kerk. Bij de uitgang: onderhoud gebouwen. **Welkomstcie.:** fam. R. Rotmensen. Op deze zondag

wordt aandacht besteedt aan de vrijwilligers die zich inzetten voor de kerk en alles daar omheen. Na de dienst gaan we elkaar ontmoeten bij een kopje koffie, een drankje en een hapje. Allen van harte welkom.

Kerkdienst in de Dillehof: 8 nov. om 19.00 uur. **Voorganger:** dhr. J. van Vondel.

KLAZIENAVEEN-noord

Kerkdienst 10 nov.: 10.00 ds. H. Dekker. Dankdag. **Organist:** Wessel Voorn. **O.v.d.:** CBD. **Welkom:** CBD. **Beamer:** Gelske.

NIEUW-AMSTERDAM/VEENOORD

Contactpersoon: Noorderkerk, mw. G. Visser-Rigtering, Aletta Jacobsstr. 70, 7844 PB Veenoord, tel. 0591-553482
Kerkdienst 10 nov.: 10.00 ds. E. v/d Meulen. Muziekdienst: m.m.v. kinderkoor 'Kinderen van het licht' en muziekgroep 4 muziek uit Erica en een aantal gemeenteleden. **O.v.d.:** mw. J. Feijen-Snippe. **Organist:** mw. J. Bartelds. **Koster:** dhr. A. Engberts. **Collecten:** 1. Sponsorkind. 2. Kerk. Bij de uitgang: gebouwen. **Oppas:** Theresia Seip. **Knd.:** Liesan Masselink. **Kaars aansteken:** Rien Pals. **Bediening beamer:** Marcel Haan. **Ontvangst:** fam. Visser. **Bloemendienst:** fam. Kreukniet. **Autodienst:** D. van Noort.

NIEUW-AMSTERDAM/VEENOORD

Contactpersoon: Zuiderkerk, dhr. A. Meijering, Middenweg 78, 7844 KX Veenoord, tel. 0591-551346
Kerkdienst 10 nov.: 10.00 ds. E. Wisselink, Mantelzorgdienst. **Organist:** mw. Willy Misker. **Collecten:** 1. Diaconie. 2. Zuiderkerkgemeente. Bij de uitgang: collecte: onderhoud gebouwen. **Autodienst:** mw. M. Meijer en mw. Jakobs; dhr. J. Timmerman; mw. G. Horstman en mw. Groothuis; dhr. B. van der Toorn. **Lector:** Jits Wanders. **O.v.d.:** Fre Kuper. Bloemen: dhr. Bobbink. **Koster:** W. Meulman. Koffie: J. Wanders en G. Reuvekamp. **Ontvangst en Nieuwsbrief:** Fre en Gini Kuper. **Mantelzorgdienst.** Dit jaar zal de mantelzorgdienst gehouden worden op de Dag van de Mantelzorg: zondag 10 november. De dienst wordt voorbereid door leden van het plaatselijke Contactpunt Mantelzorg, mantelzorgers, diakenen en de voorganger. We vinden het van wezenlijk belang dat mantelzorgers deel uit maken van de voorbereidingsgroep. Thema: 'De mantelzorger in het zonnetje zetten'. Mantelzorgers zeggen: 'we vinden het vanzelfsprekend om voor onze naaste te zorgen. We doen het uit liefde. We voelen ons geen mantelzorger.' Willen ze wel in het zonnetje gezet worden? Iedereen vindt het toch fijn om aandacht te krijgen? We lezen een verhaal uit de bijbel dat ons wil helpen om te zien hoe we

het beste om kunnen zien naar de mantelzorger. De werkgroep liturgisch bloemschikken verleent medewerking door de boodschap van de dienst in bloemen te verbeelden. Na de dienst is er koffiedrinken met wat lekkers erbij. Iedereen is welkom! Neem gerust vrienden, kennissen en burens mee!
Blokkalender 2020. Wie een Dag in dag uit blokkalender: € 12, dagboek: € 8, grote letters dagboek: € 12 of Filippus dagboek: € 8 wil bestellen kan dit via intekenlijst doen in de kerk of via Gea Kiers, tel. 551697. De bestelling kan t/m 17 nov.
Adventstour. 14 dec. zal in Zuiderkerk een adventstour worden gehouden, georganiseerd door Red een Kind, i.s.m. Lars Gerfen: gitaar en zang en Reijer: piano, gitaar en zang. Aanvang: 20.00 uur. Kaarten € 10 uur via Eventsforchrist.nl Zijn er vragen dan kunt u contact opnemen met Hilly Lanjouw, tel. 0591 552560.
Voorbeden. Graag vraag ik er nog eens aandacht voor dat u een voorbede aan kunt vragen. Dat kan door een briefje te leggen in het mandje achter in de kerk. Vlak voor de dienst haalt één van de dienstdoende diakenen het mandje op. Het kan ook door mij een mail te sturen: wisselink.elly@gmail.com. Bellen mag ook: tel. 555698. Het kan natuurlijk ook zijn dat u ergens dankbaar voor bent en dat u dat graag in de gebeden genoemd zou hebben. Ook dat kunt u via de bovengenoemde wegen aan mij doorgeven.

Gevraagd. Onlangs hebben we met een aantal mensen overlegd over de diensten met Advent en Kerst. In de kerk komt natuurlijk een kerstboom en zullen er ook andere versieringen te zien zijn. Ook in de grote zaal is een kerstboom. Het leek ons mooi dat er op elke tafel in de grote zaal, de achterzaal en de consistoriekamer een versiering komt in de sfeer van Advent en Kerst. Wie wil er één of meer kleine taferversieringen maken? Graag een berichtje naar ds. Wisselink: tel.nr. 555698 of wisselink.elly@gmail.com

SCHOONOORD

Contactpersoon: mw. J. Schippers-Elzing, Het Slag 9, 7848 CR Schoonoord, tel. 0591-381458
Kerkdienst 10 nov.: De Wijngaard 10.00 kerk- en schooldienst. **9.30** Jeugdkerk in de Rank. **Collecten:** 1. Dorpskerken PKN. 2. Eigen jeugd. **Knd.:** nee. **Autodienst:** B. Eisses en W. Schippers. **Bloemengroet:** fam. P. Hogeveen. **De vrouwenver. 'Wees een zegen'** vergadert 14 nov. in De Rank. Aanvang: 19.45 uur.

ZWARTEMEER

Contactpersoon: dhr. B. Broers, Oude Zwarteweg 17, 7891 XH Klazienaveen
Kerkdienst 10 nov.: 9.30 ds. Den Arend, Exloo. Dankdienst. **O.v.d.:** dhr. H. Kramer. **Collectant:** mw. A. Kamp-Slagter. **Organist:** dhr. J. Kroon. **Koster:** fam. H. Hospers. **Collecten:** pastoraat. Bij de uitgang: onderhoud kerkgebouw.

Overijssel

DAARLE

Contactpersoon: mw. W. Reefhuis, scribe, Watertorenweg 15, 7688 PX Daarle

Kerkdienst 10 nov.: 9.30 ds. G. de Goeijen, Den Ham. Voorber. H.A. **15.00** dhr. R. Pasterkamp, Urk. Jongerendienst. **Organisten:** dhr. R. Roelofs. **Knd.:** Rianne Kamphuis (1, 2) en Lian Wetering (5, 6). **Oppas:** Gerda Valk, Esther Menkveld en Lotte Stokvis. **Collecten:** kerk en diaconie. **Bloemen bezorgen:** Jan-Henk Valk.
Gemeenteavond met Rabbin mw. Clary Rooda. 14 nov. is er een gemeenteavond, waarvoor een bijzondere spreker is uitgenodigd. Eerst zal het zakelijk gedeelte zijn voor onze eigen gemeenteleden, dat we kort proberen te houden (van 19.30-20.15 uur) om alle tijd te hebben om te luisteren naar rabbin mw. Clary Rooda. Deze Joodse rabbin is gespecialiseerd in een onderwerp dat vol op de agenda staat van de politiek, van jongeren, van boeren – van wie niet? Het lijkt dus niet een specifiek Joods of joods-christelijk onderwerp. Vaak realiseren we ons echter niet eens hoeveel er al in de Bijbel over duurzaamheid wordt gezegd. Rabbin Rooda is gespecialiseerd in 'eco-kasjroet', een ecologische benadering van de Joodse spijswetten, waarbij ethische principes als dierenwelzijn, fair trade en duurzaamheid een rol spelen. Deze principes zijn gebaseerd op teksten uit de Tenach (Torah, Nebiim en Chetoebim = Gen.-Deut, de profeten en de geschriften, ofwel 'ons' Oude Testament), en verder uitgewerkt in de latere rabbijnse literatuur. Het wordt dus een unieke avond met een unieke spreekster! We zien ernaar uit en hopen dat u komt – neem anderen mee (jongeren, herv. brusters, mensen van elders). We hopen op een zegenrijke avond. De inloop voor gasten van elders is van 20.15-20.30.

DEDEMSVAART

Contactpersoon: dhr. W. Jongbloed, Mendelssohnstr. 8, 7701 TS Dedemsvaart, tel. 0523-613642
Kerkdiensten 10 nov.: Van Dedemkerk 9.30 ds. B. Heusinkveld, Daarle. **O.v.d.:** Henny Logtenberg. **Lector:** Margreet Kuiper. **Organist:** Hans Niezink. **Koster:** Henk Zomer. **De Antenne: 10.30** ds. Karsten van Staveren. **O.v.d.:** Karin van Dijk. **Lector:** Piet van Kesteren. **Gastpersonen:** cie. Anders Kerken. **Koster:** Marie Gerrits en Henk Omvlee. Anders Kerken-dienst. **Thema:** '#doeslief'. Dit is echt een maatschappelijk thema. Face-to-face maar vooral (anoniem) via social media worden meningen te pas en te onpas, met of zonder kennis van zaken, gedeeld/gespuid. De impact hiervan op iemands persoonlijk leven kan enorm zijn. Moet/mag alles zomaar gezegd worden? Moet je overal een mening over hebben, ergens wat van vinden? Heeft het waarde wat je zegt? Ben je je bewust van wat je woorden met een ander (kunnen) doen? De vrijheid van meningsuiting wordt als een groot goed in Nederland gezien. Maar is er ook aandacht voor de keerzijde hiervan, namelijk dat mensen gekwetst worden? Bij vrijheid van meningsuiting hoort namelijk een bepaalde verantwoordelijkheid. De EPN-band zorgt zoals altijd voor de muzikale begeleiding. Vooraf is er natuurlijk tijd voor ontmoeting onder het genot van koffie, thee

of fris. Graag tot ziens! Het zou fijn zijn wanneer de mobiele telefoon wordt meegenomen! **De Fontein 19.00** ds. J. Wassenaar, Hellendoorn. **O.v.d.:** Gerda Hofman. **Organist:** dhr. J. Plender. **Koster:** Else de Ronde. **Collecten:** PKW. Bij de uitgang: diaconie. Kindercollecte: Baby Box Een Mission Possible project. Kinderkerk: groep 1 t/m 6. **Oppas:** Van Dedemkerk: Monique Otter en Michelle Breukelman; De Antenne: Veerle Hofman, Annemijn Boer en Ivette Leemhuis. **Van Dedem Marke: 9 nov.:** ds. Ard ten Brinke. **Organist:** Hans Niezink. **Thema:** Dankdag. M.m.v. het VDM-vrijwilligerskoor. **Zieken.** Clara Feyoena Heem, Rheezerweg 73, 7771 TD Hardenberg: mw. ten Klooster; Langewijk 44, afd. De Marke, k. 10; mw. A. Zwieters-Wink, Nachtegaalstr. 4, afd. de Esch, k. 4; mw. Dekker-Michel, Stegerensallée 26, unit 4, k. 4; mw. Michel-Heersping, Primulastr. 6, unit 2, k. 16. Hospice Familie Assenhuis, Baron van Dedemlaan 2, 7701 HT Dedemsvaart: m. B. Meijer-Stroomberg, De Tjalk 31. Universitair Medisch Centrum Groningen Postbus 30.001, 9700 RB Groningen: mw. C. Kuiper; Wilhelminastr. 9, Röpcke Zweers Ziekenhuis, Jan Weitskampaan 4a, 7772 SE Hardenberg: dhr. A. Wesselink, Asterstr. 36. **Activiteiten.** 12 nov.: 19.30 Discussieavond Kerk & Israël. 13 nov.: 19.30 Dansen in de regen (De Antenne); 20.00 Yentil. 14 nov.: 9.45 Bijbelkring (consistorie van Dedemkerk). 15 nov. 18.00 Amerikaanse fuif; 19.00 Sirkelslag Kids. **Doopcatechese.** Dopen is het moment waarin wij en onze kinderen de eerste stappen zetten in Gods familie, de kerk. Het is een kruispunt in je leven waar je laat zien waarom je gelooft en waarom je jouw kinderen deze rijkdom ook mee wilt geven. 17 nov. is de volgende doopdienst in de Antenne. 11 nov, 2 dec. zullen we 2 avonden samen komen in een van de zalen van De Antenne om 19.30 uur. Aanmelden kan bij ds. K. van Staveren, die deze doopdienst ook zal leiden. **Geef extra voor je Kerk.** In de De Samenspraak van november leest u er meer over. Kort gezegd komt het erop neer dat er na de fusie met o.a. de komst van een 3^e predikant een tekort op de jaarlijks begroting ontstaat. Dit willen we voorkomen door nu al om een extra maandelijks bijdrage te vragen van gemiddeld € 5 per gezin of lid. Wie wat meer kan missen vrij is om er wat bovenop te doen en voor wie het wat te veel gevraagd is kan het bedrag lager zijn. Kom nu in actie! O.v.v. 'Geef extra voor je kerk' kunt u een periodieke overboeking maken naar: NL27RABO0373713215 t.n.v. CvK Prot. Gem. Dedemsvaart i.w. Namens de colleges van kerkrentmeesters.

DEN HAM

Contactpersoon: dhr. G. Prenger, De Mute 61, 7683XT Den Ham, tel. 0546-671747, gprenger@caibway.nl
Kerkdiensten 10 nov.: 10.00 ds. R. van Hornsveld. M.m.v.

Vervolg van pagina 3

Combo. **O.v.d.:** groep D. **Knd.:** peuters: Leonie Gerrits; groepen 1 t/m 6. **Oppas:** zaal 6: Karinda Oosterveen, Annely Boers en Ellenore Haakmeester. Koffiedrinken na de dienst. **Koffieschenken:** Anneke en Frits Dubbink. **GK 19.00** Compassiondienst. M.m.v. Nathalie Booi. Gez. dienst. **Collecten:** 1. Dankdagcollecte: Kerk. 2. Alg. Kerkelijke Arbeid. Deurcollecte: kerk. **Afscheid.** Over ruim een maand (!) neemt ds. De Haan na 21 jaar afscheid als predikant van onze gemeente vanwege zijn emeritaat. De afscheidsdienst zal zijn op D.V. 8 dec. in de morgendienst. Bij een afscheid hoort een cadeau. Wij willen u als gemeente dan ook de gelegenheid geven om hier een bijdrage aan te leveren. U kunt uw gift overmaken op het rekeningnr. van de Geref. Kerk: NL9IRABO0324861990, o.v.v. gift afscheid ds. De Haan. Ook is het mogelijk om uw gift te deponeren in de bus in de hal van de kerk. Die zal daar staan op 17, 24 nov. en 1 dec. De voorbereidingscie. **Jeugdendienst.** In de avonddienst van 10 nov. organiseert de Jeugddienstcie. een 'Compassiondienst' m.m.v. Nathalie Booi. Iedereen is van harte welkom, dus neem je vrienden mee! **Zieken.** Voor Lefert Sluizer (Ommerweg) is het wisselend. Als het lukt dan gaat hij er met zijn scootmobiel zo nu en dan er nog even op uit om andere mensen te ontmoeten en de contacten gaande te houden. Wel beangstigt het hem soms als hij er aan denkt hoe het verder zal gaan. Vaak is hij ontzettend moe omdat zijn hart het niet meer aankan. Eten en drinken wordt ook minder. Maar zolang de Here hem tijd geeft wil hij er nog graag voor zijn vrouw en (klein)kinderen zijn.

Henriette Remmink (Blesdijk) krabbelt na de operatie weer aardig op en voelt zich steeds fitter. Ook om invulling te geven aan het kerkewerk, waarbij ze druk bezig is om de catechisaties van de 18-plussers voor te bereiden die binnenkort van start gaan. Frank Stolte (Brinkstraat) is weer thuis na opname in het Roessingh en heeft als opdracht meegekregen dat hij rustig aan moet doen. Hoewel zijn linkerzijde niet goed functioneert, kan hij aardig goed uit de voeten, en is er de hoop op nog verdere verbetering. Frank hoeft daarvoor geen therapie meer te volgen. Wandelen en fietsen mag wel. Ook heeft hij zich inmiddels medisch laten keuren in de hoop straks weer te kunnen autorijden. Ook Harry Valk (Roggestraat) mocht huiswaarts keren na ziekenhuisopname. Hij kan zich thuis met hulpmiddelen redelijk goed redden. Verder heeft hij heeft alweer 2 chemokuren ondergaan en er wacht hem binnenkort een derde, met de hoop dat de kanker tot staan gebracht kan worden. Mannes Binnenmars (Slenke) krijgt thuis veel ondersteuning van Zorgaccent, maar ervaart helaas geen vooruitgang in zijn gezondheid voor wat betreft lopen en staan. Hoewel het fijn is om thuis verzorgd te worden voelt hij zich zo nu en dan toch wat lusteloos. Met de trombose in het been is vooruitgang geboekt, maar het is onzeker hoe de longkanker zich ontwikkelt. Zo zijn er dingen genoemd die we niet zelf in handen hebben en waarvan we weten dat we het aan God moeten overgeven, die alles doet meewerken ten goede: Romeinen 8:28.

HARDENBERG-HEEMSE
Contactpersoon: mw. C. Olsman, Vechtvoorde 5, 7772 VA Hardenberg, tel. 0523-272019 **Centrum-(Zuid en Noord).** **Overleden.** Op 24 oktober overleed Arend Slot, op de leeftijd

van 58 jaar. Hij verbleef de laatste weken in het hospice aan de Vecht. Hij woonde aan de Burg. Schuitemstraat. We leven mee met de nabestaanden. **Zieken.** Mw. Z. Hannink, Brucht, is opgenomen in het ziekenhuis. Ze is thuis gevallen en heeft haar heup gebroken. In CFH verblijft nog steeds mw. Z. Eshuis-Kelder. Een kaartje of ander blijk van meeleven doet altijd en iedereen goed. Dhr. E. Smid (Waterlelie) verblijft nu in het ziekenhuis, k. 242. Mw. J. de Vries-Jonkeren, Havenweg, dhr. G. Olthuis, Burg. Schuitemstr. en mw. E. Nijmeijer-Prenger, Bisschopshof, zijn weer thuis. Mw. A. Ningbers (Unit 3, k. 25), Ged. Haven, revalideert er nog na een heupoperatie. Ook verblijven daar: mw. A. Wolbink-Beuving, Hof van Pepijn 25 (Baander 8) en mw. A. Timmer-Beuving, Burg. Schuitemstr. 74 (Unit 1, k. 10). **Oproep werkgroep Eredienst.** Voor deze werkgroep in het Centrum zoeken we nog 1 of 2 gemeenteleden. De werkgroep is vooral praktisch bezig. Info en aanmelding: Frong de Weerd of bij de scriba Gea Zagers. **Dank.** Mw. H. Harke-Centen, Burg. Schuitemstraat, wil iedereen hartelijk bedanken voor het meeleven in de vorm van kaarten/bezoeken tijdens haar ziekenhuisopname. **Jubileum.** Berend Jan en Hennie Bekker (Badhuisplein 22) waren 6 nov. 60 jaar getrouwd. We willen hen hartelijk feliciteren met deze dag en Gods zegen toewensen voor de komende jaren. **Jarig.** 5 nov. vierde mw. C. Huisman-Weerts, burg. Bramerstr. 85, haar 93^e verjaardag. Op dezelfde dag vierde ook Jan Meier, Burg. Bramerstr. 36, zijn 87^e verjaardag. Van harte gefeliciteerd. Mw. A. Dijkstra, Vechtvoorde, heeft haar taak als contactpersoon aan de Havenweg (CN-05) neergelegd. We bedanken haar voor de vele jaren dat ze dit werk heeft willen doen. Mw. Diny Hurink-van Langen verhuisde van de Reigerstraat naar de aanleunwoningen bij Oostloorn. Mw. Riek Kampman-Bril is verhuisd van Lage Gaardenstr. 2c naar Oostloorn, k. 285. **Baelder. Zieken.** Mw. J. Muis-Kamma, Beekberg 71, is opgenomen in CFH Unit 5, k. 14.

Dhr. A. Reinders, Gramsbergerweg 60, is weer thuis. Mw. Riek Siebelink-Dogger is opgenomen in het Isalaziekenhuis om daar een ernstige operatie te ondergaan. Adres: Dr. A. Schweitzerplein 7. We leven met haar en haar familie mee. **Geboren.** Jack Zweers is geboren! Dat klinkt geweldig stoer, Jack Zweers! Hij is 22 okt. geboren en z.v. Erwin en Mariëlle Zweers en het broertje van Yara en Naomi. Adres: Beekberg 4. **Baalderveld. Zingen met Kerst.** We gaan met pianist Kees Kuiper een gelegenheidskoor voor de kerstavondviering 24 dec om 19.00 uur in de Beek opzetten. We hebben al aardig wat mensen bij elkaar. De 1^e keer repeteren we 24 nov. na de Baaldervelddienst; 15 dec. en op dinsdagmiddag 24 dec. Opgeven kan per mail info@pietlangbroek.nl **Radewijk. Predikanten opleiden in Zambia.** Naast Zambiaanse docenten geven ook 2 Nederlandse docenten daar les: Thijs en Marika Blok. Een deel van de predikanten in opleiding zijn al voorganger. Ze verhuizen soms met hun hele gezin naar het universiteitsterrein. Voor € 2.450 krijgt een theologiestudent in Zambia een jaar opleiding en huisvesting. Namens christenen in Zambia: bedankt voor uw bijdrage daaraan! U kunt uw bijdrage ook overmaken op rek.nr. NL45 RABO0324964862 t.n.v. de ZWO o.v.v.: 'Collecte Predikanten Zambia'. **Vervolgde christenen praktisch helpen.** Sinds een paar jaar is er in Hardenberg een potgrondactie in de maand maart. Dit is een initiatief van de Stg. 'Hulp Vervolgde Christenen', www.stichtinghvc.nl Met de opbrengst van de bestelde potgrond kan de stg. Bijbels kopen voor vervolgde Christenen. Een eigen Bijbel helpt hen een lichtend licht te zijn. Op 21 maart 2020, willen we ook weer graag in Hardenberg potgrond uitdelen aan mensen die een bestelling hebben geplaatst. De potgrond kost slechts € 4,50 per zak van 40 liter. 2 zakken potgrond = een Bijbel! De potgrond is universeel bruikbaar voor binnen en buiten. Voor dit goede doel hebben we helpende handen nodig! Mensen met een warm hart voor vervolgde Christenen, die bereid zijn om bestellijsten neer te leggen in de Hardenbergse

kerken, promotiemateriaal te verspreiden en om op 21 maart (tussen 10.00-14.00 uur) bij het afhaalpunt klaar te staan om de bestelde zakken potgrond aan de kopers te overhandigen. Voor meer informatie en aanmelding kunt u contact opnemen met mw. A. Fransen, tel. 0523-267975. Namens de 'Bid- en Schrijfgroep voor Vervolgde Christenen', Jannita Polman.

LUTTEN/SLAGHAREN
Kerkdienst 10 nov.: Lantaarn 10.00 ds. G. Zijl, Hellendoorn. H.A. **Jarig.** Mw. A. van Faassen-Kuiper, Anerweg Zuid 3a, 7775 AN Lutten, 4-11-1948. Mw. A. de Jonge, Kamperfoeliestr. 7, 7775 BJ Lutten, 9-11-1940. Dhr. B. v/d Weide, Lijsterbesstr. 28, 7775 BB Lutten, 10-11-1949. **Jubileum.** Op 2 nov. waren dhr. en mw. Ballast, Anerweg Zuid 61, Lutten, 63 jaar getrouwd. De situatie thuis wordt steeds moeizamer, maar ze zijn God zo dankbaar dat ze nog samen kunnen zijn. Van harte gefeliciteerd. **Zieken.** Dineke Kruidhof, Anerweg Noord 58, 7775 AT Lutten, is deze week opgenomen geweest voor het dotteren, er is een stent geplaatst. Ze moet thuis verder revalideren. Jans Nijland, Knappersveldweg 12, 7775 PL Lutten, is opgenomen in het ziekenhuis Hardenberg, Jan Weitkamplaan 4a, 7772 SE Hardenberg, k. V34. Hij wacht op opname in Zwolle, waar hij behandeld wordt voor zijn hart (dotteren of operatie). Mw. Kelder, Anerweg Noord 126, is met een longontsteking opgenomen in het ziekenhuis te Hardenberg. Mw. Kelder, Anerweg Noord 118, is van het Clara Feyoena Heem verhuisd naar 't Welgelegen in Gramsbergen (De Schans, k. 120). Jannie Wigger-Lawant, Kamperfoeliestr. 8, 7775 BJ Lutten is thuisgekomen uit het ziekenhuis. Dennis Kamstra, Lutterveldweg 44, 7777RL Schuinesloot, is in het ziekenhuis in Hardenberg. Wij wensen alle zieken en hun familie Gods kracht en nabijheid toe. **De bloemen** gaan deze week met een groet van ons allen vanuit de Kruiskerk naar mw. F. Nijboer-Ramaker, Goudenregenstr. 14, Lutten; vanuit De Kapel naar de fam. K. Bouwma, Wolfweg 20, Schuinesloot.

Lees verder op pagina 7

Advertenties

bakkerij Muis

"t Lekkerste voor jong en old,
Komt van Bakker Muis, uit 't Wold

Gelderingen 6 8341-PW
Steenwijkerwold
0521-588346
www.bakkerijmuis.nl

Reveil
maandelijkse christelijke maandblad

“De Bijbel is geen boekje voor het bloeden.”

Of het meest eigenzinnige, christelijke blad van Nederland bij u past? Gewoon proberen. Zonder kosten. Zonder verplichting.

met Rikkert Zuiderveld
schrijver en muzikant

kritisch en betrokken
maandbladreveil.nl

1/2 jaar GRATIS proberen!!

KWIJT
STUDIËN RAKEN GELOOF

TOE AAN EEN NIEUWE SITE VOOR UW KERK?

Praat eens vrijblijvend met de makers van het Gezamenlijk Zondagsblad.

Bel of mail met Ygerne ten Brinke: 0546-577475 of ygerne@topic-cc.nl

Voetbaltrainer Lennert Mol:

“Ik zie niet alles, maar kan wel veel”

Een visueel gehandicapte voetbaltrainer? Het kan! En het gebeurt. Bij de Wierdense sportvereniging SVZW de Zwaluwen is trainer Lennert Mol actief. “Nieuwe spelers vinden het in eerste instantie wel een beetje vreemd. En ik zelf eigenlijk ook...” zegt hij met gevoel voor zelfspot, “maar op het veld red ik me goed.”

DOOR LEO POLHUYS,
DEVENTER

De dertigjarige Tukker heeft een aangeboren oogafwijking. “Mijn ogen gaan steeds verder achteruit, daarom is het natuurlijk best bijzonder dat ik trainer ben. Het is sowieso gek dat een slechtziende gaat voetballen, laat staan dat hij trainer wordt.” Lennert traint tweemaal per week met zijn team en op zaterdag is hij coach bij de wedstrijd.

Omtrekken

Op de vraag wat hij nog wel ziet, zegt Lennert: “Grappig dat je dat vraagt. De meeste mensen vragen namelijk wat ik niet zie. Ik zeg dan wel eens: ‘Kun je dingen uitleggen die je niet ziet?’ Van grote dingen of mensen zie ik alleen de omtrekken, maar bijna geen details. Ik kan wel lezen, maar alleen grote letters op de computer en post lees ik met een beeldschermloep. Televisie kijken kan wel, maar niet te lang. Thuis weet ik alles te vinden, en alleen in overleg veranderen we dingen in huis.”

Pedagogische kwaliteiten

Lennert is al vanaf zijn tiende lid van SVZW. Tot twee jaar geleden voetbalde hij nog zelf. Op zijn zestiende werd hij trainer. Lennert viel op door zijn pedagogische kwaliteiten en nadat hij het eens een paar keer had

geprobeerd, werd hij aangesteld als trainer. “Ik zie de spelers bijna niet, maar ben heel erg gespitst op wat ik hoor. Door naar hun onderlinge communicatie te luisteren, weet ik wat de positie van de spelers is. Ik hoor waar ze lopen. Als ze de opdrachten goed uitvoeren, weet ik precies waar ze zijn. Ik hoef overigens ook niet alles te zien. De spelers zijn een jaar of elf. Soms kunnen ze best zelf dingen regelen, dat moeten ze op school ook. En als ze er niet uitkomen, is er altijd nog de aanvoerder. Bij wedstrijden heb ik wel iemand die me helpt. Door goed te luisteren, heb ik soms dingen door die hij niet ziet. Daardoor vullen wij elkaar goed aan als trainers.”

Map

Lennert leeft sinds zijn achttiende van een Wajong uitkering. “Ik heb wel de opleiding pedagogiek

gedaan, maar deze niet afge- maakt in verband met mijn beperking. Ik heb via het UWV geprobeerd aan betaald

werk te komen, maar dat is nooit gelukt.” Het pedagogische bloed kruipt echter waar het niet gaan kan. Lennerts kwaliteiten hielpen hem vroeger als leider van christelijke zomerkampen en komen hem behalve op het voetbalveld ook van pas op de zondagsschool. “Ik geef sinds drie jaar eenmaal in de vier weken leiding aan een groep van vijftig kinderen uit de groepen vijf en zes in de

Lennert Mol: “Van grote dingen of mensen zie ik alleen de omtrekken, maar bijna geen details.”

Ichtuskerk, een Baptistengemeente in Wierden. Ik houd, net als bij de voetbaltrainingen, van een grondige voorbereiding. We hebben voor de zondagsschool een map met onderwerpen, maar ik breng ook graag mijn eigen ideeën en creativiteit in. Bij veel zondagsschoolmethodes moeten kinderen stil zijn, terwijl ze juist behoefte hebben aan beweging. Daarom laat ik de kinderen graag bewegen en zorg ik voor interactie. Ik heb dat in mijn eigen jeugd wel gemist. Ik verveelde me soms tijdens de kerkdienst. Kerken zouden in dit opzicht

creatiever kunnen omgaan met de behoefte van kinderen en jongeren.”

Statafel

In het voorjaar van 2019 trouwde Lennert met zijn zes jaar jongere Christine uit Rijssen. Zij bezocht dezelfde kerk, waarvan haar kersverse echtgenoot nu drie jaar lid is. De twee leerden

elkaar kennen in de kerk. Lennert: “Ik liep al langer met het idee dat het leuk zou zijn als ik in de kerk een vrouw zou leren kennen. Op een gemeentedag sprak ik Christine even heel kort aan een statafel, een algemeen praatje, niets bijzonders. Na afloop van een genezingsdienst, een week later, spraken we lang met elkaar. Tijdens die dienst is voor me gebeden dat mijn ogen open zouden gaan. Dat laatste is fysiek niet gebeurd, maar mijn ogen gingen wel op een andere manier open. Voor Christine. God heeft humor... Sindsdien spraken we elkaar steeds vaker en van het één kwam het ander.” Lennert laat zich niet uit het veld slaan door het feit dat zijn ogen niet genezen. “Mijn hele leven is al gebeden om genezing, maar een wonder gebeurt er niet. Sterker nog mijn ogen gaan steeds verder achteruit. Het wonder is misschien wel dat ik überhaupt nog zien kan. En dat ik zoveel dingen kan doen. Ik tel mijn zegeningen en vul mijn tijd met goede dingen. God legt zoveel moois in de mens - maar je moet het wel zien en de talenten benutten die je gekregen hebt.”

Lees verder op pagina 8

column

Mantelzorg

DOOR DR. FOEKJE DIJK,
DALFSEN

Het kleine profetieje ‘Loesje’ (u weet wel, die van de posters) vroeg zich jaren geleden af: ‘De eerste mantelzorger, was dat Roodkapje?’ Nou, mantelzorgers doen over het algemeen meer dan met een mandje lekkers op bezoek gaan bij een dierbare. Toch is het de spijker op de kop, want mantelzorg gaat over aandacht en tijd, zorg met liefde voor een naaste.

Nu is zorg voor de naaste voor de meeste mensen -gelukkig- vanzelfsprekend. Vrijwel iedereen krijgt vroeg of laat te maken met mantelzorg en mensen doen dit uit liefde voor elkaar. Maar wat is het eigenlijk? Volgens een definitie van het Sociaal Cultureel Planbureau: Mantelzorg is alle hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit diens directe sociale omgeving. Ook minder intensieve hulp, de hulp aan huisgenoten en de hulp aan instellingsbewoners zijn meegenomen. Mantelzorg is hulp die verder gaat dan de zogenoemde ‘gebruikelijke hulp’. Het is maar dat u dit weet.

En ieder jaar wordt er een dag uitgekozen om al die mantelzorgers even in het zonnetje te zetten! Deze keer is het op de dag van de verschijning van dit Kerkblad, dus om precies te zijn 10 november. Uitgeroepen tot een dag waarop we mensen willen verrassen die zorgen voor een ander. Mantelzorg is niet vanzelfsprekend, aldus de initiatiefnemers, en dus moedigen ze iedereen aan om er samen een mooie dag van te maken.

Niet alleen binnen de geloofs- gemeenschappen is er sprake van mantelzorg, maar ook ver daarbuiten. Kennelijk onbewust geïnspireerd door de bijbelse uitdrukking: ‘zij kennen de wet niet, doch zij dragen de wet in hun hart’. De wet van de liefde. De wet om van de naaste te houden, want die is immers zoals jij? Er is een prachtige uitspraak bekend van de beroemde predikant Martin Luther King (1929-1968) die ergens zegt: ‘Ik zocht mijn ziel maar kon haar niet zien. Ik zocht mijn God maar God ontweek mij. Ik zocht mijn naaste en vond hen alle drie.’ Mooi!

Mantelzorgen. Hoewel het zo lijkt, is het bepaald niet vanzelfsprekend. Mantelzorgen is zoveel meer dan als een Roodkapje met een mandje vol lekkers naar oma gaan. Maar wat wel overeenkomt met het verhaal van het sprookjesmeisje zijn de gevaren die haar omringen op haar weg door het bos. Immers, mantelzorgen gaat over draagkracht en draaglast. Wanneer deze twee niet met elkaar in evenwicht zijn, ligt de boze wolf van een burn-out op de loer. Laten we elkaar in dit zorgen niet uit het oog verliezen.

RTV-tips

Zaterdag 9 november

EO | NPO2 | 17.10

Metterdaad

Juliet Munduru uit Oeganda is al 30 jaar pleegmoeder voor kinderen. Op dit moment zorgt zij voor 17 (!) weeskinderen. Voor haar inkomen is Juliet afhankelijk van haar bijenvolk.

Zondag 10 november

EO | NPO2 | 11.00

Nederland Zingt Dichtbij

In dit muziekprogramma maken wij kennis met Wout Heslinga. Hij ligt na een ernstig ongeval met zijn fiets in coma. Als Wout na twee weken ontwaakt volgt een periode van revalidatie.

Maandag 11 november

KRO-NCRV | NPO2 | 18.45

Binnenste Buiten

Toen de laatste dominee vertrok uit de oude pastorie kochten Paulien en Marco de woning, die ze na flink klussen helemaal naar hun zin hebben gemaakt.

Dinsdag 12 november

KRO-NCRV | NPO1 | 22.20

De Rijdende Rechter

Wil de Tietier en Marcel Veenendaal worden knettergek van de twee perenbomen van hun burens. Het gaat hen om de vallende peren. Zij willen dat de perenbomen omgezaagd worden. Hoog tijd voor De Rijdende Rechter om tussenbeide te komen.

Woensdag 13 november

KRO-NCRV | NPO1 | 21.25

De Reünie

Het waren de woelige jaren '80 waarin de klasgenoten van 5 VWO hun onderwijs kregen op een heel vrije middelbare school het Ashramcollege uit Alphen aan den Rijn. De leraren noemde je bij hun voornaam en over alles werd gediscussieerd.

Donderdag 14 november

NTR | NPO2 | 20.25

Broeders in Berlijn

Berlijn-Vooruitblik. In Berlijn probeert men het verleden af te sluiten en vooruit te blikken naar de toekomst. Maarten en Vincent van Rossum bezoeken het Holocaust Monument en de East Side Gallery.

Vrijdag 15 november

NTR | NPO2 | 21.10

Verborgene Verleden van Nederland

Af.6: Oude haven van Rotterdam. Waldemar leert Rotterdam kennen in en om de Oude haven. Hier komen verleden en heden samen: hier is de stad ontstaan en hier is de stad verwoest.

Milieu-verpesters en natuur-verkrachters?

Zo langzamerhand heb ik mijn buik er compleet van vol als ik weer voor de tigste keer over klimaatverandering hoor. Daarnaast is er weer een nieuw toverwoord op de markt en dat heet stikstof. Het is alsof het zomaar

uit de lucht komt vallen. En vanzelfsprekend hebben de boeren het weer gedaan. Ze zijn de laatste jaren afgeschilderd als milieuverpesters en natuurverkrachters. Je wijst natuurlijk nooit met de vinger naar jezelf, een ander heeft het altijd gedaan. Dat lied is al zo oud als de wereld.

DOOR DS. TAMMO OLDENHUIS, COEVORDEN

Daarom werd het hoog tijd dat de al zolang geplaagde beroepsgroep eens in actie kwam om luid en duidelijk te laten horen dat men niet naar believen met hen kan sullen. De grootste politieke schreeuw in dit land hebben denk ik nooit een koe van dichtbij gezien en kunnen haver niet van gerst onderscheiden. En dan maar voorstellen dat de veestapel wel met de helft kan worden gereduceerd. Dat allemaal voor het zogenaamde heilige milieu. We moeten de natuur redden met alle middelen die we hebben, de grootste gevaren bezweren en dan

HET IS ZOALS WIJLEN MIJN VADER
VROEGER ZEI: "HET BEGINSSEL REIKT
TOT AAN DE PORTEMONNEE

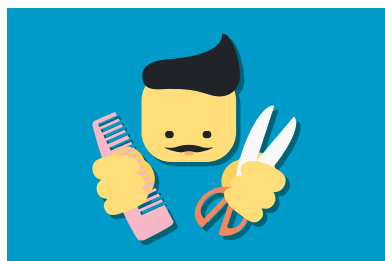
begin je dus bij de boeren. We zijn in dit land kennelijk vergeten dat brood en melk uiteindelijk uit de natuur komen en de mensen die daar hun uiterste best voor doen zijn de boeren. Terecht is dan ook de spreuk dat we zonder boeren geen eten hebben. Het pakje melk uit de supermarkt komt uiteindelijk van de koe. En dat eitje voor een habbekrats komt ook van de boer. En wat denk je van dat pondje vlees? En de meeste mensen willen alles zo goedkoop mogelijk hebben. Voor een dubbeltje op de eerste rang.

Voor ons eten geven wij relatief weinig uit, als je het bekijkt op het totale beschikbare budget. We hebben de mond vol over biologische producten maar als het er op aan komt laten we die liggen, want we vinden ze te duur. Onlangs vertelde een varkensmester met een pracht van een varkensstal waar de dieren ruimte hebben aan alle kanten en geen gemanipuleerd voedsel krijgen om tegen de klippen op te groeien, dat dat vlees aan de straatstenen niet te slijten was, vanwege de

prijs. Ze kopen liever een vette ploffkip voor een grijpstuiver. Hou toch op over milieudefensie, het is zoals wijlen mijn vader vroeger zei: "Het beginsel reikt tot aan de portemonnee."

De schrale winstmarges die de boeren op hun producten hebben, hebben er toe geleid dat de productieaantallen steeds meer opgeschroefd werden om toch nog een fatsoenlijk inkomen te hebben. Kan de veestapel gehalveerd worden? Ik denk het wel maar dan moet de consument bereid zijn een hogere prijs te betalen voor dat literkje melk en dat doosje eieren. De supermarkten bieden tegen elkaar op om de goedkoopste te zijn. Nooit aan gedacht zeker dat die goedkoopste ergens vandaan moet komen?

En dan het zoetsappig gezever over al die lieve diertjes die voor ons geslacht moeten worden en vee dat als slaven wordt behandeld omdat ze alleen maar vlees en melk moeten produceren. Foei toch. Vraag eens een onderhoud met een boer aan. Daar krijg je milieu-nuchterheid van!

Geknipt

In 'Geknipt' vindt u opvallende, bijzondere, verbijsterende of verhelderende citaten uit kranten, bladen of websites. Voor u gelezen en geknipt door de medewerkers van het Gezamenlijk Zondagsblad.

Vechten tegen de wind

Freelance journalist en spreker Marco Visscher schrijft in zijn digitale nieuwsbrief **Tegengeluid** (gratis, een aanrader!) over een komende artikelenreeks van zijn hand in de Groene Amsterdammer over de strijd van Drenthenaren tegen de komst van een groot windmolenpark.

Afgelopen maanden was ik voor een artikelserie vaak in Drenthe, mijn geboortegrond. Daar moest ik geregeld terugdenken aan eerdere journalistieke reizen die ik maakte naar landen als Bangladesh en Ecuador. In die verre oorden schreef ik verhalen over hoe bedrijven en politici plannen doordrukten waar de lokale bevolking het niet mee eens was, maar waar zij niets tegen kon doen. Waarom moest ik daaraan denken tijdens mijn bezoeken aan de Veenkoloniën? Omdat ze hier zijn begonnen met de bouw van een groot windmolenpark - en dat gebeurt zeer tegen de zin van

de Drentenaren. Na een reeks van protesten en bezwaarschriften kozen sommigen voor intimidatie, dreigbrieven en zelfs asbestdumpingen op bouwlocaties. Waar horen we de steun voor de noordelingen die zich al die tijd niet gehoord voelden? De progressieve stemmen die anders altijd opkomen voor sociale rechtvaardigheid blijven nu opvallend stil...

Kenmerken van een opwekking

De kerken krimpen. Wat kun je dan verlangen naar een opwekking. Wat zegt de bijbel over dit onderwerp? In het blad **Opwekking** geeft Theo Veldhuis, auteur en uitgever, 13 kenmerken van een bijbelse opwekking.

- 1 Opwekking vindt plaats in een tijd van geestelijke duisternis (2 Kronieken 15:3-4)
- 2 Opwekking wordt geboren in het hart van een dienaar (2 Kronieken 29:3-5)
- 3 Gods Woord wordt vrijuit verkondigd (Handelingen 2)
- 4 God wordt hartstochtelijk aanbeden (2 Kronieken 29:27-30)
- 5 Afgodsdienst wordt vernietigd (2 Kronieken 34:33)
- 6 Mensen ervaren een diepe afkeer van de zonde (Jona 3:7-8; Handelingen 2:37-38)
- 7 Nieuwe toewijding om God te dienen (2 Kronieken 34:31)
- 8 Herstel van (geestelijke) vreugde (Nehemia 8:18)
- 9 God grijpt soeverein in (Handelingen 2:1-2)
- 10 Er wordt volhardend en opricht geboden (Handelingen 1:14)
- 11 Tijdens een opwekking wordt harmonie ervaren (Handelingen 4:32)
- 12 Er wordt vooral opgeroepen tot bekering (Handelingen 3:19; 4:4)
- 13 Er vinden vaak wonderen en tekenen plaats (Handelingen 2:43)

Kloostermarkt Windesheim groot succes

Zaterdag 2 november vond in de Hervormde kerk van Windesheim voor de tweede keer de zogenaamde Kloostermarkt plaats. Opnieuw een groot succes.

De dag begon met regen maar tegen tien uur blies een aangename wind alles weer droog. Rond en in het karakteristieke kerkje van Windesheim is alles in beweging. In de kerk worden kratten met boeken op de stoelen gezet, in het voorzaaltje ruik je al de oliebolletjes. Een mevrouw verkoopt zelfgemaakte groenten in het zuur, er staan papieren tassen met appels en in de hoek wachten vers gerookte forellen op de eerste kopers. De eigenlijke markt vindt in de bovenzaal plaats. Dat is een flinke klim naar een warme, knusse ruimte met houten

vloeren en een prachtig plafond van zware gebinten. Ook hier weer boeken, maar ook potten, pannen, serviesgoed, klokken en oude gebruiksvoorwerpen. De koffie met een flink stuk Berkumse Brok kost € 1,50 "en het tweede kopje koffie is gratis", licht de koffiemevrouw toe. Om elf uur verzamelt zich een kleine groep bezoekers rond kosten/organisator Wim Verweij. Bevlogen vertelt hij over de lange, bewogen geschiedenis van deze bijzondere plek: de kerk – een merkwaardig hoog gebouw – was ooit de bierbrouwerij van het middeleeuwse klooster Windesheim. De Kloostermarkt wordt georganiseerd door de Stichting Vrienden van de Kerk in Windesheim en de opbrengst wordt besteed aan het onderhoud van de kerk, de pastorie en de kosterswoning.

Vervolg van pagina 4

MARIËNBERG

Contactpersoon: mw. Jeannet Visser-Hesselink, Ds. P. H. Wolfertstraat 35, 7692 AH Mariënberg, tel. 0523-235724, e-mail j.visser.hesselink@gmail.com

Kerkdienst 10 nov.: 9.30 ds. J. Peschar, Hollandscheveld. **19.00** ds. L. van Rikxoort. **O.v.d.:** mw. B. Bouwhuis. **Diakenen:** H. ter Bekke en P. Olsman. **Collecten:** KRQ, kerk en gebouwen. **Gastheer:** R. Lennips. **Jarig:** Op 9 nov. hoopt mw. H.

Heine-Horstink, Beerzerhaar 21, 7685 PR Beerzerveld, 83 jaar te worden.

Op 10 nov. hoopt mw. C. Nijboer-van der Voort, Marsdijk 9, 7736 PL Beerze, 76 jaar te worden.

Op 23 nov. hoopt dhr. A. Veltink, De Marke 7, 7692 AT Mariënberg, 86 jaar te worden.

Op 29 nov. hoopt Aniek Olsman, Stationslaan 12P, 7681 DL Vroomshoop, 26 jaar te worden.

Meeleven. We feliciteren fam. v/d Schuur van harte met hun 50-jarig huwelijksjubileum. Wat mooi dat jullie zoveel jaar al samen hebben mogen delen. We

wensen jullie nog vele gelukkige en gezonde jaren toe met jullie kinderen en allen die jullie lief zijn.

Tekst. Tien misverstanden over God. 5. God is gezellig. Dit misverstand leeft vooral onder christenen. Ze hebben van God een soort 'knuffelbeer' gemaakt, een gezellige 'makker' voor de late uurtjes. Dat beeld staat wel heel erg ver bij God vandaan. Natuurlijk, God is liefde, Hij is warmte, Hij geeft nabijheid, Hij geeft kracht. Maar Hij is ook rechtvaardig, toornig, streng en nauwkeurig. Als je die eigenschappen van God uit

het oog verliest, zal Hij de titel 'gezellig' nooit overstijgen. En dan zul jij Hem nooit begrijpen.

ST. JANSKLOOSTER

Contactpersoon: Tiny van der Linde-Altena, Leeuwte 55, 8326 AB St. Jansklooster, tel. 0527-241427 **Kerkdienst 10 nov.: 10.00** ds. B. Steenwijk, Nijkerk. Voorber. H.A. **Oppas:** Ina Lassche en Hezra Oenema. **Knd.:** groep 1 en 2: Sandra en Marijke. **Organist:** Corry van den Berg. **14.30** ds. D. Wolters, Vollenhove. Gez. dienst. **Organist:** Hans Dunsbergen. **Collecten:** 1. Kerk. 2. Diaconie.

Studieavond over Israël in Emmeloord

Ds. Gerard Krol uit Geldermalsen, bestuurslid van Christenen voor Israël, zal spreken over het onderwerp: De Tempel en de belofte voor Israël. Op deze avond staat het belang van de tempel in de Schrift centraal. De Tempel is als één van de rode draden die door de bijbel loopt. Bijbel is eenduidig, van Genesis tot en met Openbaring dat God bij de mensen wil wonen. De tempel was een tastbare replica van Gods hemelse verblijfplaats.

Woensdag 13 november, Emmeloord, Buurthuis De Erven, Amstelland 2, 20.00 uur, toegang vrij, info: cvi.nl

Gerald Troost in Zwolle

De Hoop voor Israël-concerttour, met onder andere Gerald Troost & band, komt ook in Zwolle. Troost speelt ook een paar nieuwe nummers die hij speciaal heeft geschreven voor deze tour. Meezingen kan tijdens de samenhang met prachtige liederen. Ds. Oscar Lohuis houdt een korte en krachtige preek over 'hoop voor Israël'. In de pauze staat er een drankje klaar voor alle bezoekers.

Donderdag 14 november, 20.00 - 22.15 uur, Zwolle, Opstandingskerk, Esdoornstraat 25, €7

Zuidwoldiger Zangavond

Het bekende mannenensemble The Martin Mans Formatie treedt op tijdens deze Zuidwoldiger Zangavond, waarvan het thema luidt: 'Met trouw omringd'. Martin Mans is 's Nederlands bekendste en - met 250 optredens per jaar - meest drukbezette organist. Geliefd bij een groot publiek geniet hij bekendheid dankzij zijn improvisaties van geestelijke liederen. Mans is organist, dirigent van diverse mannenkoren en ook van zijn eigen Martin Mans Formatie. Algehele leiding van deze zangavond is in handen van Hennie Wiechers. Aanwezigen kunnen elkaar na afloop ontmoeten onder het genot van een kopje koffie of thee.

Zondag 17 november, 19.00 uur, Zuidwold, Hervormde Kerk, Hoofdstraat 98, gratis (collecte)

Thema Moment in Hasselt

Een avond praten over je geloof, is dat nou nodig? Ja, zegt het Leerhuis Zwartewaterland, want iedereen krijgt weleens vragen over zijn of haar geloof. De één vertelt er in alle eenvoud over terwijl de ander naar woorden blijft zoeken. Hoe laat je iets van je geloof doorschemeren bij mensen die geen christen zijn? Deze en andere vragen komen aan de orde. Pasklare antwoorden zijn er niet, dus er is voldoende te bespreken. Dat doen de aanwezigen in kleine groepjes, zodat deelnemers van elkaar kunnen leren en elkaar kunnen stimuleren en bemoedigen. De avond begint met een gezellige gezamenlijke maaltijd.

Dinsdag 19 november, 19.00 uur, Hasselt, Ontmoetingskerk, info: www.leerhuiszwartewaterland.nl

Als jij zo'n zin leest, wat denk je dan? Herken je het gevoel van wanhoop? Vraag je je af of God jouw gebed hoort? Mág je dit wel denken? Voed je dan je geloofstwijfel niet?

DOOR DS. HANS ESBACH*

Nou, als zo'n zin in de Bijbel staat en het koning David is die hem opschrijft, kan het nooit helemaal fout zijn. Ook met je gevoelens van zwakte en angst mag je de hemel bestormen. Ik ben blij, dat ik niet altijd 'sterk' hoef te zijn. Ook ik bid wel eens: 'Ik roep U aan, want mijn hart bezwijkt'.

Psalm 61

Bij het lezen van Psalm 61, waar je de woorden tegenkomt - Hoor mijn smeken, sla acht op mijn gebed - dacht ik: wat kan ik leren van deze psalm? Wat bidt David in een tijd van nood en wat mag ik bidden in mijn situatie? Ik heb vier kernwoorden ontdekt, die ik graag met je deel.

I - Vertrouwen

'U bent altijd mijn schuilplaats geweest'.

Als de crisis heftig is en je denkt: 'Ik trek dit niet langer, mijn hart bezwijkt', dan is het eerste wat

nodig is: vertrouwen. Waar vind je dat? David denkt aan wat God in het verleden voor hem deed: 'U bent altijd mijn schuilplaats geweest!'. Ken je die waarschuwing van de bank: 'Resultaten uit het verleden bieden geen garantie voor de toekomst'? Ik zeg: 'Resultaten uit het verleden bieden mij vertrouwen voor de toekomst!' Zo vaak heb ik Gods hulp mogen ervaren.

II - Visie

'Breng mij op de rots hoog boven mij'.

Hier moest ik denken aan het woordje 'Visie'. David is koning. Hij is een leider. Kenmerk van een goede leider is, dat hij ook in tijden van nood, de grote lijn vasthoudt. Het overzicht bewaart. Die hoge rots biedt uitzicht. Zicht op Gods doel: wat is Zijn doel voor mijn leven en hoe ga ik daar komen? Misschien ervaar ik mijn leven als 'mislukt'. Maar hoe kijkt God daarnaar? Jozef in de gevangenis, Mozes in

de woestijn, Jona op z'n bergtop: Ze voelden zich niet 'geslaagd', maar pasten perfect in Gods plan. Hoe kan ik met Gods ogen naar mijn leven kijken? Ben ik op koers om Gods doel voor mijn leven te bereiken?

III - Intimiteit

'Veilig verscholen onder uw vleugels'.

David bidt: 'Laat mij altijd wonen in uw tent'. God is een schuilplaats. Ik kan situaties die van buitenaf op mij aankomen alleen aan als er vrede is van binnen. Wat ben ik dankbaar, dat ik een stevig geloofsfundament heb mogen opbouwen in de jaren, dat het goed met me ging. Want nu kan ik schuilen bij God als ik wordt aangevallen. 'Veilig verscholen onder Uw vleugels': wat een intimiteit spreekt er uit die woorden.

IV - Toewijding

'U hoort mijn geloften, God'.

Doordat ik me veilig weet bij God durf ik mij aan Hem toe te vertrouwen. Als ik niet begrijp

waarom dingen gebeuren kan ik zeggen: 'Vader, ik begrijp U niet, maar ik vertrouw U.' Ik was 17 jaar toen ik tot persoonlijk geloof kwam. Ik heb mijn leven overgegeven aan God en gebeden: 'Neem mijn leven, laat het Heer, toegewijd zijn aan Uw eer.' Denk niet dat het altijd makkelijk is geweest. Maar als ik terugkijk, kan ik met diepe dankbaarheid getuigen van Gods trouw.

V-Gebed

Psalm 61 eindigt met een persoonlijk gebed, waarin David over zichzelf spreekt. Hij begint met de woorden: 'Voeg dagen toe aan de dagen'. Dat is ook mijn gebed. Ik ben ziek. Ik bid om tijd en kwaliteit van leven. De afgelopen zes maanden heb ik ervaren, hoe dat gebed wonderlijk verhoord is. Daarom wil ik Zijn Naam bezingen en mijn geloften volbrengen.

*) Hans Eschbach overleed dit voorjaar aan de gevolgen van kanker. Hij was achtereenvolgend predikant in Enschede, Nootdorp, Aalsmeer, Spijkenisse en directeur van het Evangelisch Werkverband (PKN). Bij leven stuurde hij het GZ een serie artikelen ter publicatie; enkele daarvan zijn reeds geplaatst. Recent verscheen zijn autobiografie Soli Deo Gloria, ISBN 9789032301255, € 12,50

Wij lezen vandaag

vrijdag 8 november
2 Samuel 7:1-16

zaterdag 9 november
2 Samuel 7:17-29

zondag 10 november
Psalm 101

maandag 11 november
Hosea 6:4-11a

dinsdag 12 november
Hosea 6:11b-7:7

woensdag 13 november
Hosea 7:8-16

donderdag 14 november
Lucas 20:1-8

vrijdag 15 november
Lucas 20:9-19

Even doordenken

Optimist: “Ik moet wel opeen bed van rozen liggen, want ik voel dorens in mijn vlees.” *Fliegende Blätter*

Colofon

Het Gezamenlijk Zondagsblad voor de Protestantse Kerk in Drenthe, Overijssel en Flevoland is een uitgave van Topic, Burg, J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden, tel. 0546 577475, info@topic-cc.nl, www.topic-cc.nl Het Gezamenlijk Zondagsblad informeert over ontwikkelingen in kerk, theologie en samenleving en houdt rekening met de verscheidenheid binnen de kerken en de lezerskring.

Redactieadres Gezamenlijk Zondagsblad, Burg, J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden, info@topic-cc.nl, tel.: 0546 - 577475, redactie@gezamenlijkzondagsblad.nl

Hoofredacteur dr. J.D.Th. Wassenaar, Dorpsstraat 43, 7447 CM Hellendoorn, 0548 - 655635, e-mail: hoofdredactie@gezamenlijkzondagsblad.nl

Eindredactie Willemke Wieringa

Redactie ds. W.J. Bakker, drs. A. Hekman, drs. T.J. Oldenhuis, drs. A.A. van der Spek

Medewerkers ds. Pieter Boomsma, ds. Foekje Dijk, Jan Groenewegen, ds. Gerhard Heeringa, Gerrit Kraa, Leo Polhuys, Willemke Wieringa

Gemeenteberichten en Kerkdiensten Gemeenteberichten dienen uiterlijk maandag vóór 8.00 uur aangeleverd te worden aan henriette@topic-cc.nl Gegevens voor kerkdiensten dienen zo ruim mogelijk van tevoren te worden aangeleverd aan henriette@topic-cc.nl Plaatsing van gemeenteberichten geschiedt zonder kosten. Protestantse kerken in het verspreidingsgebied van onze krant kunnen hiervan gebruik maken.

Ander nieuws Het Gezamenlijk Zondagsblad neemt graag berichten op over bijvoorbeeld speciale kerkdiensten en bijeenkomsten, jubilea, reünies, concerten, vergaderingen en andere activiteiten die wij interessant achten voor onze lezers. Daarbij houdt de redactie zich het recht voor berichten te weigeren. Stuur uw informatie naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl

Overname Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen wordt men vriendelijk verzocht de bron te vermelden en een exemplaar van het nummer waarin dit artikel is overgenomen, aan de redactie te zenden.

Advertenties Voor informatie over tarieven en plaatsingsmogelijkheden belt u naar 0546 - 577475 (vraag naar Liselore Kok). Advertentiemateriaal kunt u vrijdags vóór 12.00 uur digitaal aanleveren bij Gezamenlijk Zondagsblad, Burg, J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden, liselore@topic-cc.nl

Advertentie-adviseur voor Drenthe: J. van Vondel, Ronde ZZ 120, 7881 HR Emmen Compascuum, tel. 0591 - 351730, jvanvondel@hetnet.nl

Familieberichten Berichten vóór maandag 8.00 uur aangeleverd, worden opgenomen in de eerstvolgende krant. Sturen naar henriette@topic-cc.nl of het redactie-adres (zie hierboven)

Abonnementen Voor opgave van een abonnement, een adreswijziging of vragen over de verzending kunt u contact opnemen met Henriette Gerfen: henriette@topic-cc.nl Op maandag en donderdag is zij telefonisch bereikbaar op 0546 - 577475. Abonnementenprijzen: per jaar met automatische incasso € 64,00; per jaar met een factuur € 70,00; per half jaar met een automatische incasso € 35,00; per half jaar met een factuur € 39,00 Abonnementen kunnen elk gewenst moment ingaan. U kunt kiezen voor een halfjaar- of een jaarabonnement. Abonnementen kunnen elk gewenst moment worden opgezegd, waarbij een opzegtermijn van één maand geldt. Opzeggingen dienen schriftelijk of per email te geschieden. Een opgezegd abonnement loopt door tot afloop van de betalingsperiode. Het Gezamenlijk Zondagsblad verschijnt minimaal 35 keer per jaar. Wekelijks in de periode van oktober t/m maart, in de tussenliggende periode minder frequent. Zie voor de verschijningsdata: www.gezamenlijkzondagsblad.nl/over het GZ ISSN 1384 - 3923 www.welkomindekerk.nl

In deze rubriek wordt informatie over PKN-kerkdiensten in Drenthe, Overijssel en Flevoland gratis opgenomen. De redactie is afhankelijk van de gegevens van de preekvoorzieners en kan daarom niet verantwoordelijk worden gesteld voor de juistheid ervan. **Gegevens kunt u sturen naar:** Burg, J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden, of mailen naar henriette@topic-cc.nl

Drenthe

Zondag 10 november 2019

Aalden 10.00 ds. B. Breunesse
Alteveer GK 10.00 ds. H. Hoo-geveen
Assen AK 10.00 da. W. van Noord
De Bron 10.00 ds. H. Harmsen
JK 10.00 ds. R. Koopmans
De Slingeborgh 10.30 ds. A. Hekman
Beilen PK 10.00 ds. J. Paas
Borger GH 10.00 Hessel Hansma
Bovensmilde WK 10.00 ds. S. Kits
Coevorden GK 10.00 ds. H. Nagelhout
Diever GK 10.00 ds. B. van Werven
19.00 ds. H. Scholing
Drijber GK 10.00 ds. Scholing
Dwingeloo 10.00 ds. A. Priem
Een 9.30 dhr. P.J. Kruizinga
Elim HK 10.00 dhr. H. Brouwer
Emmen GrK 10.00 mw. H. Westerik
Ichthus 10.00 ds. Kajim
Kapel 10.00 ds. Jumelet
Opgang 10.00 ds. Fischer
SH 10.00 leren vierendienst
Emmer-Compascuum Het Anker 10.00 ds. de Boer
Gasselternijveen 10.00 dhr. H. Brouwer

Gees 10.00 ds. J. Ros
Gieten DK 9.30 da. J. Middel-jans
Hijken/Hooghalen Kompas 10.00 ds. M. Hazeleger
Hollandscheveld 10.00 dhr. H. Kerssies
19.00 ds. P. Dekker
Hoogersmilde De Schakel 10.00 ds. P. de Vries
Hoogeveen GH 9.30 ds. H. Linde
GrK 9.30 ds. L. Westland
17.00 drs. J. Eertink
HK 9.30 ds. F. Kuipers
19.00 zangdienst
OK 9.30 ds. D. v/d Vaart.
Jeugdd. VH 9.30 ds. W. Loosman
Weide-steyn 10.30 dhr. W. Wennink.
H.A.
Klazienaveen KK 9.30 ds. Vis-scher
Kloosterveen De Ontmoe-ting 10.00 ds. A. Altena
Meppel GrK 10.00 ds. R. Gos-ker
Erfdeel 10.00 ds. F. Groen
Nieuw-A'dam NK 10.00 ds. E.

v/d Meulen
Nieuw-Balinge 10.00 ds. M. Noorderijk.
Voorber. H.A.
19.00 ds. T. Beekman.
Voorber. H.A.
Nieuweroord ImK 10.00 ds. W. Bakker
RH 19.00 dhr. A. Lowijs
Nieuw-Weerdinge RW 10.00 ds. van Elten
Nijeveen 10.00 ds. J. Bakker
Pesse OK 10.00 ds. G. Heinen
Rolde 10.00 ds. J. Bos
Roden CK 10.00 ds. W. Meijles
JK ds. H. Meijer
Ruinerwold/Koekange BH 10.00 n.b.
Schoonoord De Wijngaard 9.30 mw. E. v/d Laan
Sleen OK 10.00 ds. J. Scheffer
Smilde KK 9.30 ds. Bijl
Tiendeveen 10.00 ds. T. Beek-man.
Voorber. H.A.
15.00 ds. M. Noorderijk.
Voorber. H.A.
Valthe HS 10.00 ds. W. Hordijk
Vries DK 10.00 ds. J. Hermes
Westerbork VH 10.00 da. J. Greving
SK 10.00 ds. M. Leffers
Zuidlaren LK 10.00 DK 10.00 ds. J. van Slooten
Zuidwolde GK 10.00 ds. B. Gras
HG 10.00 ds. A. Broekman
Zwartemeer GK 9.30 ds. den Arend

Flevoland

Zondag 10 november 2019

Ens GK 9.30 ds. G. Timmer
Kraggenburg 10.00 ds. S. v/d Zee
Marknesse 9.30 ds. H. Toren-beek
Urk BK 10.00 ds. G. van Zan-den
17.00 ds. E. Terpstra
PK 10.00 ds. E. Terpstra
17.00 ds. E. de Groot
De Poort 10.00 ds. E. de Groot
17.00 ds. G. van Zan-den
Kompas 14.30 ds. G. van Zanden
Zeewolde 10.00 ds. L. Boot
19.00 Taizé-viering

Overijssel

Zondag 10 november 2019

Almelo Bleek 10.00 past. L. van Geenen
De Ontmoeting 10.00 ds. C. Elsinga
19.00 gebed en getuigenisdienst
GrK 10.00 ds. P. Endedijk
PK 10.00 ds. M. Montagne
Noach 10.00 ds. D. van Bart
Eugeria 10.15 da. J. Vedders
Beerzerveld 10.00 drs. J. Eertink.
Voorber. H.A.
Belt-Schutsloot 9.30 ds. W. Menkveld
Bergentheim OK 10.00 da. G. Rohaan
19.00 meeneemdienst

Berkum HH 9.30 ds. L. v/d Broeke. H.A.
Blokkzijl/Scheerwolde Wiele-waal 10.00 ds. C. Aalbersberg
Borne OK 10.00 ds. G. Veening
19.00 vespers
Dijkhuis 10.00 ds. J. Meijer
Bruchterveld 10.00 da. R. v/d Berg
Daarle 9.30 ds. G. de Goeijen.
Voorber. H.A.
15.00 dhr. R. Pas-terkamp
HK 9.30 ds. T. de Rid-der
15.00 ds. A. v/d Griend
Daarlerveen 9.30 en 19.00 ds. M. Bos. H.A.
Dalfsen GrK 10.00 en 11.00 ds. A. Tol
Oudleusen 10.00 ds. H. Schipper
Dedemsvaart Antenne 10.30 ds. K. van Staveren
De Fontein 19.00 ds. J. de Haan
VDK 9.30 ds. B. Heusinkveld
De Krim PK 10.00 ds. J. Wol-tinge
Delden OB 10.00 ds. D. Juijn
Den Ham GK 10.00 ds. R. van Hornsveld
19.00 Nathalie Booij
DK 10.00 ds. P. Vroegindewij
Enschede OK 10.00 ds. A. Reitsma
Lonneker 10.00 ds. W. Jansen
Usselo 10.00 da. C. Bunjes
BK 10.00 dhr. D. Maas-sen van den Brink
ZP 10.30 ds. E. van Gooswilligen
HZ 10.00 ds. B. Wijnbergen
Enter 9.30 ds. F. den Oudsten
19.00 ds. H. Paas
Genemuiden GK 9.30 ds. I. Postma
19.00 Henri v/d Ruiten-beek
GrK 9.30 ds. W. Hulsman
15.30 ds/ M. Visser
HC 9.30 ds. P. van Duijvenboden
Giethoorn PG 10.00 ds. A. van Waard
Hardenberg Baalder 10.00 ds. W. v/d Wel
HK 10.00 ds. H. Dorgelo
De Matrix 9.30 ds. P. Langbroek
Radewijk 10.00 ds. P. Noordmans
SK 10.00 ds. A. de Lange
19.00 ds. P. Noordmans
Witte Kerk 10.00 ds. L. van Rikxoort
Oostloorn 10.30 dhr. A. Kruizinga
Heino 10.00 Lieke van Hout
Hellendoorn PK 8.45 en 10.30 ds. L. Aangeenbrug
19.00 ds. H. Jansen
KW 9.30 ds. R. Perk
KZ 10.15 ds. J. Wassenaar
Holten DK 9.30 ds. M. van Sandijk
Kandelaar 9.30 drs. J. Kroeskop
19.00 n.b.
Kamperveen 9.30 dhr. de Lange
Lemelerveld BK 10.00 mw. J. van Beveren
Lutten LK 10.00 drs. G. Zijl. H.A.
Mariëenberg SK 9.30 ds. J. Peschar
19.00 ds. L. van Rikxoort
Nieuwleusen GrK 10.00 en 19.15 ds. L. Hoekstra
OK 9.30

ds. M. Develing
Nijverdal RB 9.30 ds. B. v/d Weg
HC 9.30 ds. J. Wegerif
18.30 ds. H. van Dalen
Oldemarkt HG 9.30 ds. E. Jans
GK 9.30 ds. E. Jans
Ommen GK 9.30 ds. H. Baart.
H.A.
HK 9.30 ds. J. de Haan
19.00 ds. K. Jelsma
Paasloo HG 11.00 ds. J. Zondag
Rijssen GK 9.00 ds. S. Ris
11.00 oec. platcorm
19.00 ds. J. de Jong
Rouveen 11.00 ds. P. v/d Meulen
Sibculo KK 9.30 ds. A. v/d Griend
Schuinesloot 9.30 da. G. Arends. H.A.
Sint Jansklooster JK 10.00 ds. B. Steenwijk.
Voorber. H.A.
14.30 ds. D. Wolters.
Voorber. H.A.
Staphorst 9.00 ds. P. v/d Meu-len
Steenwijk GrK 9.30 ds. A. van 't Zand
19.00 zangdienst
OV 9.30 en EV 10.45 ds. B. Haan-stra
Steenwijkerwold 9.30 n.b.
Vollenhove GrK 10.00 ds. H. Pap.
Voorber. H.A.
MK 10.00 ds. D. Wolters
19.00 Taizé-viering
Vriezenveen OK 9.30 ds. H. Veltman
Vroomshoop Irene 9.30 ds. J. Antonides
19.00 ds. F. Schipper.
Jeugdd.
Wanneperveen 11.00 ds. W. Menkveld
Westerhaar 9.30 da. H. Paas
Wierden DK 9.00 en 10.45 ds. T. Smink
18.45 ds. G. Schreuders
GK 9.30 ds. P. Dekker
19.00 ds. A. de Vries
Hoge Hexel 9.30 ds. H. van Wingerden
15.00 ds. G. Hoff
Wijhe NK 10.00 da. M. Veen-stra
Willemsoord 9.30 ds. E. Fok-kema
Wilsum 9.30 ds. Sijsma.
Voor-ber. H.A.
14.30 ds. J. de Kok
Windesheim 10.00 ds. J. van Wijk
19.00 dhr. G. van Vulpen
Witharen 10.00 ds. K. Jelsma. H.A.
Ijsselmuiden/Grafhorst GK 10.00 ds. N. Beimers
Zwartsluis GK 10.00 ds. A. v/d Spek.
Voorber. H.A.
HK 19.00 ds. A. v/d Spek
Zwolle AK 9.30 ds. N. Eygen-raam
GrK 17.00 Michaëlsviering
JK 9.30 ds. J. Bassie
17.00 ds. G. Molenaar
LK 10.00 ds. M. Jonker
OK 10.00 dhr. D. Steenbergen
14.00 perki-dienst
Open Kring 9.30 ds. I. Epema
SiK 10.00 ds. H. Evers
StK 10.00 ds. H. de Kok. H.A.

Geadopteerd

Behalve door zijn beperking valt Lennert ook op door zijn huidskleur. Zijn wieg stond in Sri Lanka. Toen hij een jaar oud was, is hij geadopteerd door Neder-landse ouders die al twee Sri Lankaanse adoptiekinderen had-den. “Ik was altijd anders, van-wege mijn huidskleur ben ik nooit gepest. En ondanks mijn beper-king ben ik steeds door mijn omgeving geaccepteerd.” Het gezin trok in 2007 naar Sri Lanka om er rond te reizen en familie op te zoeken. “In 2016 ben ik nog een keer met mijn vader geweest en toen leerde ik veel over mijn

familiegeschiedenis. Ook heb ik toen mijn biologische moeder gesproken.” Opvallend nuchter: “Emotioneel? Voor mij niet. Ik voelde geen band met die vrouw, die een vreemde taal sprak. Met mijn adoptiemoeder heb ik wél een gevoelsmatige band. Waarom mijn biologische ouders me heb-ben afgestaan, is nooit helemaal duidelijk geworden. Mijn biologi-sche vader had het idee dat mijn moeder niet voor mij kon zor-gen. Ik heb hem overigens nooit gezien of gesproken. Ik voelde wel enigszins een band met mijn biologische, oudere broer die in Sri Lanka was gebleven.

Toch zie ik Sri Lanka wel een beetje als mijn land. Als er iets op tv komt over Sri Lanka, kijk ik altijd. Als ik de taal zou kun-nen spreken en goed zou kunnen zien was het misschien anders geweest. De voorzeningen voor gehandicapten zijn daar niet al te best en bovendien ben ik voor mijn familie een rijke Europe-aan. Aan sommige dingen in mijn leven, merk ik dat Sri Lanka in mijn genen zit. Bijvoorbeeld de aandacht voor het bereiden van voedsel, de ontspannen manier van leven en de normen en waar-den...Toch ben ik niet van plan terug te gaan.”

Agenda

Zaterdag 9 november

Open Doors-Dag: 'Hoop doet leven', **Utrecht**, Jaarbeurs, 10.00-16.00, info/tickets: opendoors.nl/dag

Zaterdag 9 november

Deventer denkt: Schepping of evolutie? 20.00 uur, **Deventer**, De Ontmoeting, Nieuwstraat 19-21, gratis, mogelijkheid om gift te geven, aanmelden: <https://deventerdenkt.nl/schepping-of-evolutie>

Zaterdag 9 november t/m zondag 24 november

Rembrandt in **Emmen**, 13.00-17.00 uur, Emmen, Grote kerk, Marktplaats

Zondag 10 november

Themazondag Christen-zijn op je werk, www.christenzijnopjowerk.nl

Zondag 10 november

Gedenksteden leggen in Apeldoorn, 13.00 uur, **Apeldoorn**, Doopsgezinde kerk, Paslaan 6, <https://gedenksteden-apeldoorn.nl>

Zondag 10 november

Lezing: wijsheid voor moderne mensen, 14.30 uur, **Zwolle**, synagoge, Samuel Hirschstraat 8, € 7,50

Zondag 10 november

Regionale kerkdienst Sien, 15.00 uur, **Hardenberg**, Hôftekerk, Lage Doelen 3, info: www.sien.nl

Dinsdag 12 november

Kunstlezing over Maria, 14.30 uur, **Wildervank**, Concordia, Torenstraat 80, € 5, aanmelden: Ina de Vries: tel. 0598 613537, pekelderi@netvisit.nl

Dinsdag 12 november

Discussiebijeenkomst over Israël met ds. Bart Trouwborst, 19.30 uur, **Dedemsvaart**, de Fontein, Hoofdvaart 7, gratis

Dinsdag 12 november

Leerhuis Deventer, 19.30 uur, **Deventer**, Etty Hillesum Centrum, Roggestraat 3, €7, reserveren niet nodig

Woensdag 13 november

Seniorenmiddag met Dorus-parodieën, 14.00 uur, **Daarlerveen**, De Kruiskerk, Kerkstraat 1, gratis (vrije gift)

Woensdag 13 november

Thema-moment 'Stil-leven', 19.30 uur, **Zwartsluis**, De Poort, € 15, aanmelden: www.leerhuiszwarte-waterland.nl

Zaterdag 16 november

Stay Tuned Festival, 20.00 uur, **Hoogeveen**, Het Podium, Schutstraat 43, staytunedfestival.nl

Vrijdag 15 t/m zondag 17 november

Isrealityweekend: Ik heb niks met Israël. Toch? **Lunteren**, De Wildwal, € 59

Maandag 18 november

Tour: welkom in het huis van de predikers, 19.30 uur, € 10, **Zwolle**, Assendorperstraat 29, aanmelden: kloosterzwolle.nl/programma

Informatie voor de agenda kunt u mailen naar: nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl

Uitzicht op het Colosseum bij nacht, in Rome. Met de opkomst van het Christendom ontstond er steeds meer verzet tegen de spelen die hier werden gehouden.

Christenen werden al vroeg beeldenstormers

Lang is gedacht dat de eerste christenen vredelievend waren. Ze werden vervolgd en omgebracht door de Romeinse heersers. De Engelse historica Catherine Nixey tekent een ander beeld (*). De vroege christenen waren (ook) onverdraagzaam en gewelddadig jegens andersgelovigen.

DOOR **DS. KO HEKMAN**,
ASSEN

Romeinse keizers vroegen respect

voor hun gezag, loyaliteit en gehoorzaamheid. Ze wilden de rust in het rijk handhaven. Er zijn niet veel jaren geweest waarin christenen op last van een keizer zijn vervolgd. Nog geen dertien op drie eeuwen Romeinse heerschappij, aldus Nixey.

Drie perioden

In de eerste eeuwen zijn christenen inderdaad plaatselijk vervolgd. Afgezien van Nero (54-68) heeft de Romeinse overheid de christenen tweemaal met rust gelaten. Er zijn drie perioden van vervolging geweest: onder keizer Decius (in 250, een jaar lang), onder Valerianus (in 257, drie jaar) en de Grote Vervolging (in 303, tien jaar). De korte en sporadische vervolging van christenen door de Romeinen steelt bleekjes af bij wat de christenen anderen aandedden, aldus Nixey.

Toen de christenen aan de macht kwamen, vierde en vijfde eeuw, traden ze andere religies op heel andere wijze tegemoet dan men mocht verwachten van christenen. De christelijke religie presenteerde zich als de enige waar-

heid en elke andere opvatting werd fanatiek bestreden.

Constantijn christenkeizer

Met keizer Constantijn de Grote, in 312 de eerste christenkeizer, werd de christelijke godsdienst een toegestane religie. Er was godsdienstvrijheid. Van de keizer mocht men er naast geloof in God ook een andere god op na houden. Constantijn leerde verdraagzaamheid. De mens mag zelf kiezen welke god hij aanbidt. Het was een wereld die wemelde van de goden. Maar van de bisschoppen mochten de mensen niet kiezen tussen twee goden. De keus was immers tussen goed en kwaad, tussen God en Satan.

Augustinus

Volgens Augustinus (354-430) was het de plicht van elke christen om heidenen te bekeren, zo nodig met geweld. Om hen te behoeden voor de eeuwige ondergang. Het was dus geen wreedheid, maar medemenselijkheid, een 'terechte vervolging'. Nog geen vijftig jaar na Constantijn (356) werd op het brengen van offers de doodstraf gesteld. Tempels moesten worden gesloten. Aanbidding van beelden

werd verboden. Alles wat herinnerde aan de heidense godsdiensten moest worden vernietigd. Standbeelden moesten uit de tempels en badhuizen verwijderd worden, tempels werden verwoest, niet-christelijke boeken verbrand. In 392 werd de beroemde tempel van Serapis in Alexandrië verwoest, inclusief de enorme bibliotheek. Hiermee stierf iets van de oude cultuur. Beelden werden kapot geslagen. Veel Griekse en Romeinse klassieke literatuur is verloren gegaan. Filosofen in Alexandrië en Athene werden vervolgd. In de zesde eeuw moest de filosofieschool Akade-

meia in Athene worden gesloten, na een negenhonderdjarige geschiedenis. In 529, onder keizer Justinianus (527-565), werd bij wet verboden les te geven in een heidense doctrine. De christelijke afkeer van Joden leidde in Alexandrië tot regelrecht geweld, in de vijfde eeuw onder bisschop Cyrillus.

Triomf

De triomf van het christendom werd beleefd als was het een Romeinse triomf. Daarbij draaide het niet alleen om de zege die de overwinnaar had behaald, maar ook om de totale onderwerping van de verliezer. Het was de totale vernietiging van de vijand. Augustinus had al gezegd dat alle bijgeloof van de heidenen moest

worden vernietigd. Zo werden Griekse en Romeinse tempels en beelden verwoest door christenen, zoals dat in 2015 gebeurde in Nimrud en Palmyra door de militairen van IS. Ook christenen zagen hun optreden als de wil van God. Ook onderling werd bijvoorbeeld door groepen monniken geweld en intimidatie gebruikt. Tegenover dwalende christenen beriepen zij zich op de wet van God tegenover de wet van het rijk.

Agressie

Bij de vernietiging van de klassieke cultuur door de vroegste christenen moet wel worden aangetekend dat vanuit de klassieke oudheid lijnen werden getrokken naar de christelijke wereld. Kerken werden gebouwd. Stenen van afgebroken tempels werden hergebruikt voor de bouw van wegen, bruggen en kerken. In de Romeinse wereld zijn overblijfselen te zien van de klassieke traditie in de nieuwe christelijke architectuur. Christelijke intellectuelen probeerden later het klassieke en het christelijke met elkaar te verbinden.

De huidige religieus geïnspireerde agressie van de islam, treffen wij ook al aan in de vroege kerk. Hier ligt een opdracht om dit binnen en buiten de kerk te bestrijden.

*) Eeuwen van duisternis. De christelijke vernietiging van de klassieke cultuur. Catherine Nixey. Uitg. Hollands Diep, Amsterdam 2017.

Muziekagenda

Zaterdag 9 november

The Young Messiah 2019, **Assen**, De Kandelaar, Oude Molenstraat 20, 19.30 uur, € 22, info/tickets: eventsforchrist.nl

Zaterdag 9 november

Jubileumconcert Groupe Evangélique, 19.30 uur, **Emmen**, Goede Herderkerk, Oude Roswinkelerweg 30, € 5, info: Bert van der Schoot, tel. 06-22655272, Kaarten: boekhandel Sola Scriptura Emmen of via www.legroupeevangelique.nl

Zaterdag 9 november

Zingend naar de zondag, 19.00 uur, **Staphorst**, Kerkgebouw De Bron, Churchillaan 2, €5 (tot 12 jaar gratis)

Zondag 10 november

Theatervoorstelling 'Esther, een Perzisch sprookje' m.m.v. verhalenverteller Kees Posthumus en muzikant Henk van Glabbeek over het bijbelboek Esther, **Assen** Adventskerk, Lindenlaan 49, 16.00-17.30, €10 (kinderen t/m 18 jaar gratis) meer info: vanplan.nl

zondag 1 december

Ruinen, Mariakerk, Kloosterstraat 4, € 12,50, kaarten: www.byzantijnskoor-drenthe.nl

Donderdag 14 november

Hoop voor Israël concerttour 2019 m.m.v. Gerald Troost & band en ds. Oscar Lohuis, **Zwolle**, Opstandingskerk, Esdoornstraat 25, 20.00 € 7 info/tickets: cvi.nl

Vrijdag 15 november

Celebrating the Songs of Michael W. Smith, 19.30 uur, **Zwolle**, Verrijzeniskerk, Bachlaan 150, € 12,50 p.p excl. reserveringskosten via www.eventsforchrist.nl of 0297 - 237172

Vrijdag 15 en zaterdag 16 november

Mozaïek Worship Conference, **Veenendaal**, De Basiliek, Wiltonstraat 56, 9.30-21.30, toegang gratis, info/tickets: eventsforchrist.nl

Zaterdag 16 november

Concert/sing-along, Celebrating the songs of Michael W. Smith, **Zwolle**, m.m.v. Music for Christ Koor & Orkest, Verrijzeniskerk, Bachlaan 150, 19.30 uur, € 14,50, info/tickets: eventsforchrist.nl

Zaterdag 16 november

Concert Joke Buis en gospelkoor Onderweg, **Almelo**, Pniëlkerk, Rembrandtlaan 352, 20.00, € 17 info/tickets: ventsforchrist.nl

Zondag 17 november

John's Son, 20.00 uur, **Emmeloord**, de Fontein, € 12, Wilgenlaan 4, kaarten: www.eventsforchrist.nl

De kerkdienst (18)

Welke Avondmaalsliturgie?

Wat gebeurt er rondom en in een kerkdienst? Kerkgangers zijn zich daarvan maar ten dele bewust. In een serie artikelen besteedt Riemer Roukema aandacht aan onderdelen van de kerkdienst. In aflevering 17 ging het over de inzetting van het Avondmaal.

DOOR: DR. RIEMER ROUKEMA, ZWOLLE

Wie protestantse vieringen van de Maaltijd van Christus bezoekt, zal merken dat het daarin heel verschillend kan toegaan.

Klassieke 'gereformeerde' viering

Ten eerste zijn er traditioneel 'gereformeerde' Avondmaalsvieringen. Daarmee is de calvinistische vorm bedoeld, afkomstig uit de eerste eeuwen na de kerkhervorming, toen de belangrijkste protestantse kerk in Nederland de Gereformeerde Kerk heette. Zo'n viering wordt voorafgegaan door de 'voorbereiding' op de zondag ervoor. Het Heilig Avondmaal – de daar gebruikelijke term – wordt slechts enkele zondagen per jaar gevierd; het is dus iets bijzonders. Daarom dienen de gemeenteleden zich er goed op voor te bereiden. Wie aan het Avondmaal deelneemt, dient conflicten met broeders en zusters bij te leggen, dient als oprecht christen in liefde met zijn of haar naasten te leven, zonder ruzie, bedrog of fraude.

Zelfonderzoek

Ook in de Avondmaalsviering zelf wordt daaraan herinnerd. De voorganger leest een vrij lange tekst voor waarin de gemeente tot zelfonderzoek wordt opge-

roepen en waarin degenen die niet tot boete en bekering bereid zijn, worden vermaand zich van de Maaltijd te onthouden. Daarop volgt een lange uiteenzetting van de betekenis van Christus' dood voor ons, die in het Avondmaal in gedachtenis geroepen wordt. Pas daarna spreekt de voorganger een gebed uit dat wordt gevolgd door het Onze Vader, de Apostolische Geloofsbelijdenis en de nodiging om aan tafel te gaan. Daar wordt de betekenis van het brood en de wijn nogmaals uitgesproken en gaan de schalen met stukjes brood en de bekers met wijn rond. De viering wordt besloten met een psalm en een dankgebed.

Onderwijzing

Deze vorm van het Avondmaal heeft een sterk onderwijzend en vermanend karakter, omdat eerst omstandig aan de gemeente wordt uitgelegd wat de betekenis van de Maaltijd is en voor wie die wel en niet bestemd is. Op de achtergrond hiervan staat de beginsituatie van de kerkhervorming in de zestiende eeuw. Wie vroeger de Latijnse, rooms-katholieke mis gewend was, moest er eerst goed van door-drongen worden wat de gereformeerde visie op de Maaltijd was. De formulieren die destijds zijn opgesteld, hebben vervolgens eeuwenlang dienstgedaan, soms

in aangepaste vorm. Maar steeds begint de viering met een onderwijzing.

Liturgieën met dank- en lofzegging en gebed

Ten tweede zijn er vieringen van de Maaltijd die beginnen met een oproep om God te danken en met het hart bij God te zijn. Daarna komen een dankzegging aan God en de engelenzang Heilig, heilig, heilig... Dan wordt de focus verlegd naar Christus' komst, dienstwerk, instelling van de Maaltijd en wederkomst, niet in de vorm van een onderwijzing van de gemeenteleden maar als lofzegging. Voorts wordt de heilige Geest geboden om aanwezig te zijn in de Maaltijd en in allen die eraan deelnemen. (We zien: de lofzeggingen en gebeden volgen de drievoudigheid van God, de Vader, de Zoon en de Geest.) Vervolgens wordt het Onze Vader geboden en 'Christus heilig Gods-lam...' gezongen. Daarna vindt de communie ofwel de gemeenschap van brood en wijn plaats, eventueel met druivensap voor wie dat wil. De woorden die hierbij worden uitgesproken kunnen sterk variëren, bijv. 'het lichaam van Christus / het bloed van Christus voor u gegeven', of langere, klassieke varianten waarin verwezen wordt naar de verzoening van onze zonden. Ook deze viering wordt besloten met een dankzegging.

Aan tafel, lopend of in kring

In deze tweede liturgische vorm gaan de gemeenteleden niet altijd aan een tafel aanzitten. Ze kunnen ook naar voren lopen om brood

en wijn te ontvangen, zoals dat in de rooms-katholieke kerk gebruikelijk is. Soms wordt er een kring rond de tafel gevormd, of worden brood en wijn door de kerkbanken doorgegeven (maar ik heb de indruk dat dit op zijn retour is). Deze inkleding van de Maaltijd heeft net als de gereformeerde viering ook wel een onderwijzend karakter, maar dan in de vorm van lofzeggingen en gebeden, gesproken en gezongen. Wie die lofzeggingen en gebeden innerlijk meezegt en meezingt, neemt immers – als het goed is – de inhoud ervan in zich op. Wat in die tweede vorm ontbreekt, is de vermaning van diegenen wier levensstijl ernstige gebreken vertoont, om niet aan de communie deel te nemen.

Deze tweede vorm van vieren is sterk geïnspireerd door de oude katholieke en de lutherse liturgieën. Niet overgenomen is echter de oude roomse visie dat Christus' offer op Golgota op het altaar wordt 'gerepresenteerd'. Ook zal een protestantse voorganger niet voor het brood en de wijn buigen of knielen, zoals een priester doet, of het brood opheffen met de woorden: 'Zie het Lam van God dat de zonde der wereld wegneemt'.

Vrijere vieringen

Ten derde zijn er allerlei vrijere, grotendeels gezongen tafelgebeden, bij voorbeeld van de hand van Huub Oosterhuis. Zij sluiten op essentiële punten meestal bij de traditie aan, maar worden tegelijk gekenmerkt door een grote dichtertelijke vrijheid. Wordt vervolgd!

komen en gaan

PROTESTANTSE KERK

Beroepen te Huizen (Meentkerk), ds. T. de Ridder te Ochten (legerpredikant te Oirschot)
te Uddel (herv.), prop. C. Budding te Elspeet

Aangenomen naar Amersfoort (wijkgem. De Brug), ds. A.J. Plaisier te Amersfoort

Bedankt voor Bennekom (herv. wijk West), ds. E. de Mots te Rijssen (herv. wijk 3)

Beroepbaar proponent A.D.S. Liefing te Groningen
proponent N.M.J. Binnendijk te Noordwijk
proponent J.J. de Haan te Woerden
proponent A.H. Knol te Amsterdam

CHR. Geref. KERKEN
Aangenomen naar Surhuisterveen (CGK-GKV), kand. A.J. Dorst te Ridderkerk, die bedankte voor de overige op hem uitgebrachte beroepen
naar Urk (Ichthus), kand.

R. de Jong te Dokkum, die bedankte voor de overige op hem uitgebrachte beroepen

Bedankt voor Arnhem (CGK-NGK) en voor Veenendaal (Bethel), ds. M. Groen te Den Haag

NED. Geref. KERKEN
Beroepen te Nijmegen, kand. G. Bos-Kaptein (GKV) te Meppel, die dit beroep heeft aangenomen

GEREF. GEMEENTEN
Beroepen te Poederloijen, ds. B. Labee te Veenendaal

GEREF. GEM. IN NEDERLAND
Beroepen te Scherpenzeel, ds. M. Krijgsman te Arnhem
te Chilliwack (British Columbia, Canada), ds. O.M. van der Tang te Alblasserdam

Blankenham

Protestantse Gemeente
Blankenham
Kerkbuurt 9
8373 EG Blankenham

Scriba: mevr. C.A. Appelo-de Ruiter,
Kerkbuurt 10, 8373 EG Blankenham
0527-202584
ariaderuiter@gmail.com
www.kuinreblankenham.
protestantsekerk.net
www.facebook.com/
pknkuinreblankenham

Kerkdienst

Zondag 10 november: 10.00 uur, gezamenlijke dienst in Blankenham voorganger mw. B. Groen.

Pastorale hulp

Mocht u die nodig hebben, neemt u dan contact op met een van de ouderlingen. Zieken en allen die pijn en verdriet hebben: wensen we Gods troost en nabijheid toe. **Bloemen** met onze hartelijke felicitaties tgv zijn verjaardag gingen naar de heer C. Jansen.

Roze wip door Jantine van Iersel-Veenhof (uit Woord en Dienst)

Bij de grensmuur tussen Mexico en de Verenigde Staten verbinden ze de mensen met roze wippen. Het middenstuk is bevestigd op een plank van het hek en aan elke kant van de grens kan een kind wippen. Het is een kunstproject en bedacht door architect en activist Ronald Rael. Hij wil daarmee de kinderen uit de twee landen met elkaar verbinden. Het is een plek waar mensen lol hebben, met elkaar kunnen praten en gelukkig kunnen zijn. De wip staat symbool voor hoe de mensen uit de twee landen met elkaar in politieke zin met elkaar verbonden zijn.: Als je aan de ene kant iets doet, heeft het effect op de andere kant. Een briljant en ontroerend kunstproject dat de politieke pijn van dit conflict aan het licht brengt. Rael is een voorbeeld van iemand die op een moeilijke plek in een moeilijke situatie hoop creëert. Het leert ons hoe iets kleins verschil kan maken in deze wereld.

Kristallnacht, nog actueel (uit: Israël-actueel)

Van 9 op 10 november is het 81 jaar geleden dat de Kristallnacht plaatsvond, een landelijke pogrom tegen de Joden in Duitsland. Het was de eerste grootschalige uiting van haat en agressie, aangewakkerd door antisemitistische propaganda van Hitler. Hoewel de nazi-ideologie tegenwoordig wordt afgewezen, lijkt het sentiment tegen Joden nog altijd gemakkelijk aan te wakkeren te zijn. Tegenwoordig krijgt dat vooral vorm in de afkeer van de Joodse staat Israël. Hoe eenvoudig wordt Israël niet afgeschilderd als "onderdrukker" of "bezetter". Maar ook tegen Joden in het algemeen groeien de negatieve gevoelens. We moeten daarom alert blijven dat de anti-Israëlpropaganda van vandaag niet dezelfde uitwerking krijgt als de nazipropaganda van de jaren dertig. De aanslag in het Duitse Hall op Grote Verzoendag lijkt daar een uitwerking van. Hedendaagse extremisten grijpen weer naar de wapens om Joden te kunnen doden. Het betoan van solidariteit na deze gebeurtenissen was bemoedigend. Gelukkig zijn er velen die het vandaag daag willen

en durven opnemen voor de Joden.

Citaat uit de Bijbel: *Kom allen naar mij die afgemat en belast zijn en Ik zal u verlichting geven.* (Mattheüs 11:28)

Namens de kerkenraad van de Protestantse gemeente Blankenham
C.A. Appelo-de Ruiter, scriba

Blokzijl PROT. GEM.

Protestantse Gemeente Blokzijl
Scriba: Karin Rozendal
tel. 23327236, pgb4@xs4all.nl
Kopij wordt verzameld en verstuurd door:
dhr. Henk van Dalen
tel. 0527 291285
hvandalen03@hetnet.nl

Dienst zondag 10 november

Scheerwolde De Wielewaal 10.00 uur. Voorganger: ds. C. Aalbersberg (Emmeloord). Organist: dhr. J. Floor. Collecte: 1e diaconie, 2e eigen kerk, 3e kosten drukwerk/afschrijving apparatuur. Komende zondag is er zoals gewoonlijk ook weer koffiedrinken. Kom maar gerust, want je bent allemaal van harte welkom! We wensen elkaar een gezegende dienst.

Pastoraat

Dhr Roelof van Benthem (Kuinderstraat 16 Blokzijl) is opnieuw kort opgenomen geweest in het ziekenhuis in Meppel. Hij is inmiddels weer thuis. Mw. H.F. Marsman-Uilenreef verblijft nog in Reggersoord te Meppel en wacht op een verblijf elders. Adres: Reggersweg 1 7943KC Meppel. Roelien de Lange, woont sinds enige tijd in Nieuw Clarenberg. Een kaartje wordt zeer op prijs gesteld. Het juiste adres is: kam.352 8325LK Vollenhove. Het is fijn dat mensen weer de draad van het dagelijks leven kunnen oppakken na een periode van ziek zijn. Daar mogen we dankbaar voor zijn. We leven mee met hen die op dit moment ongemak ondervinden van ziekte of andere lichamelijke of geestelijke problemen. En hen die voor een medische ingreep staan wensen wij sterkte en Gods nabijheid!

Rust en vrede, rust en vrede, mensenkind, Gods licht voor jou! Welkom thuis in de hand van de levende God, ons altijd nabij.
lied 954

Verjaardag en jubilea

Voor hen die de komende week jarig zijn of een jubileum te vieren hebben: van harte gefeliciteerd. We hopen dat u/jullie een fijne dag hebben!

Wandelen. We gaan op 20 november naar Jorwert, de Kleasterkuijer doen. In Onderweg kunt u er meer over lezen. Gaat u, gaan jullie mee? Geef je op bij Karin Rozendal of Jelle Vonk.

Nascholing ds Jelle Vonk

In verband met verplichte nascholing is ds Jelle Vonk vanaf maandag tot woensdag afwezig. Woensdagavond is hij weer aanwezig en gaat hij voor in Scheerwolde. Dat betekent ook dat Theologiseren aan de Kolk op 5 november niet door kan gaan. Deze wordt verschoven naar 12 november om

20.00 uur in de Waaier!

Brokactie

Wat fijn dat er weer veel mensen mee hebben gedaan aan de brokactie. U hebt daarbij weer steun gegeven aan de bloemendienst van onze gemeente. We mochten deze keer € 179,- overhandigen. Dank u voor uw bijdrage. De startcommissie.

Agenda

Zondag 10. nov. 10.00u dienst in de Wielewaal

Donderdag 14 nov. kerkenraad 20.00uur

Zondag 17 nov. jeugdkerk om 09.00uur naar 'jeugd aan zet' in Nijveveen.

Zondag 17 nov. 10.00uur dienst Grote Kerk.

Vernieuwing kinderkerk

De KinderKerk zal vanaf nu worden geleid door 1 leiding voor 2 groepen. De KinderKerk start om 10.00 in de consistorie voor de kinderen vanaf 3,5 jaar t/m groep 3. De kinderen van groep 4-8 starten in de kerk en komen voor de eerste schriftlezing naar de KinderKerk. De kinderen worden dan door een van de ouderlingen vanuit de kerk naar de consistorie ruimte gebracht. Ze sluiten dan aan bij de andere kinderen. Alle kinderen en leiding komen dan voor het slotlied terug in de kerk, zodat we gezamenlijk de dienst kunnen afsluiten.

In Scheerwolde is er KinderKerk voor 1 groep, vanaf 3,5 jaar tot groep 8. Alle kinderen gaan dan met de leiding voor de eerste schriftlezing naar de KinderKerk ruimte. Ze komen dan voor het slotlied weer terug in de dienst. Tijdens bijzondere diensten, zoals dopen, advent en 40-dagentijd periode, Palmvasten, Pasen, Pinksteren en Kerst loopt het anders. Alle kinderen starten dan eerst in dienst en gaan dan gezamenlijk met de leiding naar de KinderKerk. Alle kinderen komen dan voor het slotlied terug in de dienst.

RTG op 4/11 is verplaatst naar 12/11.

Het onderwerp dit keer gaat over Voedsel veiligheid en voedselzekerheid: de rol van genetisch gewijzigde organismen (GGO). We hopen op een grote opkomst. Onze spreker de heer Krijn Poppe is uitermate deskundig op dit terrein en staat midden in de discussie en onderzoek naar verduurzaming van de agrarische sector. De avond zal gehouden worden op dinsdag 12 november en begint om 20:15 in 't Lam, Blokzijl. Entree is €5,00 voor de koffie en thee. Opgave kan per mail bij pmuller2@freeler.nl.

Namens de RTG commissie, Pieter Muller

Bezoekdienst

Jarig op 14 november mw D v. d

Berg-Wind, 80 jaar, Boffersweidje 12.

Jarig op 1 november dhr 'T. Snijder, 97 jaar, Noorderkade 22. Beiden te Blokzijl. Op 1 november mw G. Post-Terpstra, 77 jaar, Ettenlandseweg 6b, te Marknesse. Op 6 november mw A. Hoolsema-Hut, 77 jaar, G. Luchesenstraat 6, te Scheerwolde. Op 8 november mw J. Doeve-Boltje, 84 jaar, Boffersweidje 22, op 10 november dhr J. Dragt, 83 jaar, Zuiderzeeweg 8, op 13 november dhr P. Bakker, 82 jaar, Rietvink 2, te Blokzijl. Op 20 november dhr J van Beek, 85 jaar, Steenwijkerdiep-zuid 14, te Scheerwolde. Op 20 november mw J. Vaartjes-Braad, 78 jaar, Molenwijk 11, te Blokzijl. Op 22 november dhr A. C van Rosmalen, 82 jaar, Brink 14, te Scheerwolde en op 23 november mw F. Woud-Bos, 78 jaar, Zuiderpolderweg 7, te Blokzijl. Nogmaals vermeld:

Op 27 oktober mw G. Leeuw-van Benthem, 87 jaar, Slingerpad 2, op 31 oktober mw M. H. Spin-Ziel, 75 jaar, Barend Loosweg 47. Allen te Blokzijl. U, allen van harte gefeliciteerd en een fijne verjaardag gewenst. Namens de bezoeken dienst, Marie Dijkman-van der Sluis.

Facebook

Wordt vriend op facebook van de kerk Blokzijl- Scheerwolde en we

Lees verder op pagina 12

Mag de liturgie een 'tegenbeeld', van de tijd zijn? Dat vraagt de journalist Gerard ter Horst zich af. Wat bedoelt hij?

Journalist Gerard ter Horst wordt overvallen door een vreemding in de vele, vele honderden kerkdiensten die hij in de loop der jaren op tal van plaatsen heeft bijgewoond.

Televisiekijker

"Volgens mij zitten er systeemfouten in de protestantse eredienst", schrijft hij in een essay voor het Nederlands Dagblad. "Bij te veel kerkdiensten voel ik me een televisiekijker", laat hij weten. "Je kent het wel, zo'n avondje hangen op de bank, gezellig zappend langs beelden en materiaal dat niet op maat gesneden is. Aan het eind voel ik me lichter dan aan het begin, en dat is

niet leeg in de zin van ontvankelijker."

Woordenbrij

Ook merkt de verslaggever op dat protestantse kerkdiensten vaak "prekerige woorddiensten" zijn. "Ik ga niet naar de kerk om een oeverloze woordenbrij over me uitgestort te krijgen, minder concreet en tastbaar dan de bijbelse teksten die er als brandstof aan ten grondslag liggen. Noch om zitvlees te kweken. Inmiddels denk ik het ook vaak in de kerk: niet preken maar vieren. Preken is zenden, vieren verbindt en richt de geloofsgemeenschap op God en zijn vele geschenken."

Stilte

"Waar is de stilte, de rust? En meer nog: waar is God?" vraagt hij zich bovendien af. "Ik hunker

naar Hem maar vind Hem vaak niet in de erediensten. (...) Naar mijn idee vraagt een eredienst om de geestelijk verfijnde leiding van mensen die weten wat het is om op Hem af te stemmen. Dat vraagt van voorgangers dat ze het voortouw nemen én ruimte creëren."

Doelgroepen

"In werkelijkheid beleef ik de eredienst als een uitdijend universum, dat is precies de omgekeerde beweging. Alle doelgroepen moeten bediend worden. Het zijn prikkels prikkels prikkels, en dat schrijft iemand die daar van nature niet gevoelig voor is. (...) Mag de liturgie een 'tegenbeeld' van de tijd zijn? Nu de tijden druk en verwarrend zijn, zet in op rust en eenvoud."

(bron: ND/CIP)

Vervolg van pagina 11

delen met u en jou de bijzondere activiteiten, die er zijn in en om de kerk!

Kopij eerstvolgende nummer voor het nummer dat vrijdags uitkomt: kopij tot uiterlijk zaterdagmiddag 12.00 uur naar Henk van Dalen hvandalen03@hetnet.nl

Giethoorn

Predikant Ds.A.C.J. van Waard-Pieterse, De Elzen 20, 8355 CX Giethoorn, 0521-362555
astridvanwaard@hotmail.com
Scriba:
Harry Besselse, p/a Beulakerweg 78a, 8355 AK Giethoorn, 0521-344266
scribagiethoorn@gmail.com
giethoorn.protestantsekerk.net
Kerkrentmeesters bankrek.nr
NL69 RABO 0322 0010 80
Diaconie bankrek.nr: NL39 RABO 361 2597 51

Eredienst. Aanvang 10.00 uur.

Op zondag 10 november gaat in de gezamenlijke dienst in de Doopsgezinde kerk in Zuid onze eigen predikant ds. A.C.J. van Waard - Pieterse voor. Mevrouw P. van Wieringen is namens onze kerk de dienstdoende ouderling. De collecte in de dienst is bestemd voor een gezamenlijke doel van de beide kerkgemeenschappen en zal in de dienst bekend worden gemaakt. Tijdens de diensten zal er oppas aanwezig zijn voor de kleintjes. Kerkvervoer: Hans Spitzien, tel. 360322.

Oogstdankdienst
10 november is er een gezamenlijke dienst van de Protestantse- en de Doopsgezinde gemeente Giethoorn. De dienst wordt gehouden in de Doopsgezinde kerk en begint om 10.00 uur. Het thema is: "Kijk eens om je heen". Wij danken God voor de oogst van het land en de vruchten van ons werk. Velen moeten echter een rijke oogst ontberen en dat hebben wij soms niet eens in de gaten. Op zaterdag 9 november kunt u fruit brengen tussen 9.00-10.00 uur in het Protestantse Centrum of het Vermaningshuus. Hiermee vullen wij fruitbakjes, die u en jij na de kerkdienst kunt wegbrengen naar iemand die je wilt bedanken of die te kampen heeft met problemen. Zo willen wij kerk zijn in ons dorp, voor en door mensen. Namens de voorbereidingscommissie, ds. A. van Waard

Pastoraat uitbesteed

De afgelopen maanden hebben wij in ons gezin te maken met psychische- en lichamelijke klachten van onze zoon, die zijn weerslag hebben op ons gezin als geheel. We zijn in contact met diverse instanties en artsen, maar de problemen zijn nog niet opgelost. Omdat het mij als moeder en echtgenote raakt, is het voor mij moeilijk om momenteel het (crisis)pastoraat te verrichten. In goed overleg met de kerkenraad is besloten, dat de komende maanden een pastoraal werker enkele uren in de week bijstand zal bieden in het pastoraat. Het gaat om Marjan ter Beek uit Zwartsluis (echtgenote van ds. H. ter Beek), die zich tijdens de kerkdienst op zondag 10 november zal voorstellen.) Mocht u een pastoraal bezoek wensen, dan kunt u contact opnemen met uw

wijkouderling of de voorzitter van de kerkenraad.

Ds. A. van Waard

Catechisatie

De groep van 12-15 jaar komt bij elkaar op vrijdag 8 november van 19.00-20.00 uur aan de Beulakerweg 105. Deze keer zijn jullie te gast bij Minie Kruider, verder zal het telkens bij een van jullie thuis zijn. In overleg met de groep wordt dag en plaats afgesproken. Allen van harte welkom!

Bijbelgespreksgroep

Donderdag 14 november is er weer bijbelgespreksgroep in het Protestantse Centrum. Dit seizoen lezen wij de kleine profeten. Deze donderdag zullen wij Amos 3 en 4 lezen en bespreken. Ook de tekst voor de komende zondag staat op het programma: Lucas 20: 27-38. Iedereen die graag samen de bijbel leest en daar met elkaar over wil praten is van harte welkom. Gespreksleiding is in handen van ds. Astrid van Waard.

Geborgenheid

Elke week leven we mee met hen die ziek zijn en die we bemoedigend toewensen. Bij God kunt u met uw verdriet terecht, uw zorgen en uw blijdschap door uw handen te vouwen en te bidden. God is een echte thuis waar u, ik, geborgenheid vind. In God kun je leven en bewegen, in God kun je wonen, in Hem kun je diep ademmen. Je voelt je veilig. God is de bron van alle liefde, de grote oase voor tijd en eeuwigheid. Ik wens u al het goede toe en de liefde van God.

Van de Cantorij

De leden van de Cantorij willen graag de Bijzondere Dienstencommissie bedanken voor het feit dat zij tijdens de mooie Taizé dienst van 20 oktober jl., waarvoor wij speciaal waren uitgenodigd, aandacht aan ons hebben geschonken. Wij hebben dat zeer op prijs gesteld. De dankwoorden namens de gemeente, de bloemen en het kaartje... voor dat alles: Hartelijk dank

Gift

De kerkrentmeesters ontvingen een gift van €82,50. De gever/geefster wordt hartelijk bedankt.

*Gods zegen bidden wij je toe
Gods zegen bidden wij je toe:*

*Hijzelf gaat steeds vooraan
hoe ook je weg zal gaan.*

*Geen mens weet waar en wat en hoe,
toch mag je altijd hopen:*

God doet de toekomst open.

*Je hebt in liefde trouw beloofd
een zwak, een kwetsbaar woord
is hier door ons gehoord.
Ontvang de vlam die nimmer dooft:
vuur uit Gods hart ontsproten-
Hij houdt ons ja omsloten.*

André Troost

Een groet van Marjolein Petter.

Kuinre

Protestantse Gemeente Kuinre
Henric de Cranestraat 41
8374 KL Kuinre

Scriba: scriba-kuinre@live.com

www.kuinreblankenham.
protestantsekerk.net
www.facebook.com/
pknkuinreblankenham

De bloemen uit de dienst van 3 november zijn ter bemoediging naar Fam. Wiersma gegaan.

Zondag 10 november is een gezamenlijke dienst om 10.00 uur in Blankenham. In deze dienst zal mevr. B. Groen uit Giethoorn voorgaan.

Zondag 17 november is er in Kuinre een gezamenlijke dienst, waarin voor zal gaan de heer J.P. Bredenhoff uit Wapenveld. Aanvang van de dienst is om 10.00 uur.

Janna Bloemhof de Lange

Op 22 oktober 2019 is van ons heengegaan Mevr. Janna Bloemhof de Lange. Op de kaart stond: De Heer heeft tot zich genomen onze lieve moeder, schoonmoeder, oma en overgrootmoeder Janna Bloemhof de Lange. Geboren te Kuinre op 13 dec. 1930 en overleden te Oldenzaal op 22 okt. 2019. De afscheidsdienst vond plaats op dinsdag 29 oktober jl. om 13.00 uur in de Protestantse kerk te Kuinre. In deze dienst lazen wij uit 1 Korintiërs 3 en stonden wij stil bij vers 13 uit deze brief van Paulus aan de Christenen in Korinthe en daar staat: "Dus dit is waar het om gaat: Geloof, Hoop en Liefde. Dat moet steeds het belangrijkste in ons leven zijn. Maar het allerbelangrijkste is de Liefde". Janna Bloemhof de Lange heeft eraan gewerkt om naar deze brief van Paulus te leven. Gods licht gaf haar een levend geloof en dat heeft zij uitgestraald. Onder Gods zegen heeft zij geleefd. Zijn liefde heeft zij doorgegeven en vrede gevonden. Aansluitend aan de dienst vond de begrafenis plaats op de begraafplaats te Kuinre. Wij wensen de kinderen, klein- en achterkleinkinderen en verdere familie troost, kracht en liefde toe.

Dwarse verhalen in Scherpenzeel

Op vrijdag 29 november 2019 speelt verhalenverteller Kees Posthumus zijn voorstelling 'Dwars door de Bijbel' in de protestantse kerk van Scherpenzeel – Munnekeburen (Grindweg 139 Scherpenzeel). De voorstelling begint om 20.00 uur. De kerk is open vanaf 19.30 uur. In 'Dwars door de Bijbel' snelt Posthumus van de Bijbelboeken Genesis naar Openbaring, en weer terug. In tientallen korte verhalen, samenvattingen en nieuwe liedjes gaat hij op reis door de Schrift. Het gaat hem daarbij vooral om de 'dwarse' verhalen, over dappere doorzetters en dwarsliggers. Verhalen die je ook op een nieuwe manier kunt bekijken, dan doorgaans het geval is. Verhalen waar je soms ongemakkelijk van wordt en die je aan het denken zetten. Geen verhaal is veilig. De torenbouw van Babel, in allerlei talen. De verloren zoon, heen en weer terug. De barmhartige Samaritaan, verteld vanuit de man die gewond aan de kant van de weg lag. Jefta met zijn onmogelijke belofte, Jona op zijn kansloze missie. De Bijbelverhalen zijn als het leven zelf, vol liefdes, teleurstellingen en wonderen, vol butsen en deuken, vol geloof, hoop en liefde. In ruim een uur bent u weer helemaal up-to-date met de Bijbel. U bent van harte welkom. De toegang is gratis, een gift na afloop van de voorstelling wordt op prijs gesteld.

Als kerkenraad willen wij u vragen als er ziekte is of behoefte aan een

gesprek contact op te nemen met de scriba of de ouderling. Wij zijn graag op de hoogte.

Met een vriendelijke groet,
Protestantse Kerk Kuinre.

Steenwijkerwold

Predikant: ds. E. van Veen, tel. 0521-58 85 68, ericvveen@ziggo.nl

Scriba: dhr. G. Dekker,
Marijenkampen 2, 8339 SM
Marijenkampen, tel. 06-106 506 72,
scriba@pk-steenwijkerwold.nl
Kerkelijk bureau: kerkelijkbureau@pk-steenwijkerwold.nl,
tel. 0521-51 74 51

Zondag 10 november

Aanvang: 09.30 uur. Voorganger: ds. E. van Veen. Organist: Jannes Lopers. Ophaaldienst: dhr. W.F. Heijman. Bloemendienst: fam. G. Wink. Eindcollecte: Dorpskerken. Lezingen: Jesaja 1:18-26 en Lucas 19: 41-48

In beide lezingen gaat het over Jeruzalem en welke lot Jeruzalem steeds te wachten staat. De inwoners voldoen niet aan Gods bedoeelingen en leven er maar op los. In deze dienst vierten ook met elkaar het heilig Avondmaal.

*Kijk vooral naar de tekens van hoop
en de signalen van vertrouwen.
Volg de weg van de gerechtigheid,
en een spoor van liefde zal de aarde
opnieuw bewoonbaar maken.
Morgen kun je beginnen.
De Bron van leven stroomt altijd
door.*

Boekpresentatie

Op vrijdag 15 november zal in onze kerk het boek "Overijsselse vertelling van (onze oud-predikant) ds. Pieter Heering" worden gepresenteerd. Aanvang 15.00 uur. U bent allen van harte welkom. Het boek is deze middag te koop voor € 14,90.

Bloemen

De bloemen uit de dienst van zondag 3 november zijn met een hartelijke groet en een bemoediging gebracht bij mevr. G. Snijder-Kappe, Vredenburg.

Legaat

De kerkrentmeesters hebben onlangs een legaat ontvangen van een vorig jaar overleden gemeentelid. Het legaat betreft een geldbedrag van € 67.256,78. We zijn als kerkrentmeesters blij verrast met deze financiële meevaller.

Begroting 2020

De kerkrentmeesters hebben de begroting voor 2020 goedgekeurd. Voordat de kerkenraad haar goedkeuring kan geven, wordt de begroting voor u als gemeenteleden ter inzage gelegd van maandag 11 november tot en met vrijdag 15 november a.s. Gemeenteleden die geïnteresseerd zijn kunnen een afspraak maken met Bert Dedden tel. 06-551 512 01.

Giften

Dhr. de Ruiters ontving €10,- voor het Bloemenfonds en dhr. Klarenberg ontving €15,- voor de kerk. Hartelijk bedankt voor deze giften.

Collecte Dorcas

De collecte voor Dorcas op zondag 27 oktober heeft €160,80 opgebracht. Ook kwamen er nog 2 giften binnen van €10,- en €5,-

Hartelijk bedankt.

Wij leven mee

Als u iets te melden heeft of door te geven betreffende pastoraat, neem dan gerust contact op met één van de ouderlingen of met de predikant. Het leven van mensen is vaak een weg van op en neer. Zo ook in onze gemeente. Soms hebben mensen veel zorg nodig. Er zijn ook mensen voor wie de toekomst onzeker is of die wachten op spannende behandelingen of nadere onderzoeken. En dan zijn er de mantelzorgers die soms zwaar belast worden, maar hun werk met veel liefde doen. Alle zieken en hun verzorgers sterkte toegewenst!

Gedachtenisdienst

Zondag 24 november, de laatste zondag van het kerkelijk jaar, herdenken wij onze dierbaren die ons zijn ontvallen. Dat roept bij ons allerlei herinneringen, emoties en gedachten op, ook al is het al langer geleden. De dood doet ons altijd stilstaan. Afscheid nemen en loslaten heeft een enorme impact op ons leven. Ze veranderen veel meer dan je denkt. Je leven krijgt er een andere kleur door. Het is goed om –ook in de kerk– hierbij stil te staan. We steken kaarsen aan de Paaskaars aan bij het noemen van de namen, en iedereen die dat wil mag ook zelf een lichtje aansteken. Zo willen we als gemeente samen met de betrokken families stilstaan bij wie niet meer onder ons zijn. Wie zij voor ons waren, zij worden niet vergeten.

Omzien naar elkaar

Pastoraat in onze kerkgemeente is in de eerste plaats het omzien naar elkaar in het dagelijkse leven. Op basis van ons geloof zijn we met elkaar verbonden en geven we zorg aan wie dat nodig heeft. De pastorale zorg wordt door de gemeente in het bijzonder toevertrouwd aan de predikant en ouderlingen, wat wel moeilijker wordt nu we nog maar twee ouderlingen hebben. Daarnaast zijn er de bezoekers die contacten met gemeenteleden onderhouden. Indien u behoefte hebt aan pastoraal contact of een gesprek, kunt u altijd direct contact opnemen met de predikant of ouderling.

Tenslotte,

*Hopen is toch blijven leven
in de vertwijfeling.
En toch blijven zingen
in het duister*

*Hopen is weten dat er liefde is.
Is vertrouwen in de morgen.
Is in slaap vallen
en wakker worden
als de zon weer opgaat.*

*Is bij de storm op zee
land ontdekken.
Is in de ogen van de ander
lezen dat hij je heeft verstaan.*

*Zolang er nog hoop is,
zolang is er ook bidden.
En zolang zal God je
in zijn handen houden.*

Henri Nouwen

Met vriendelijke groeten,
ds. Eric van Veen

Vervolg van pagina 12

Vollenhove

Hervormdvollenhove.nl
redactie@hervormdvollenhove.nl

Predikant Vollenhove-stad: ds. D. Wolters, Steiger 27, 8325 HB Vollenhove tel. 0527-239291
predikantstad@hervormdvollenhove.nl

Predikant Vollenhove-Ambt: ds. H.J.H. Pap, Leeuwte 88, 8326 AD Sint Jansklooster tel. 0527-239504 predikantambt@hervormdvollenhove.nl

Scriba: Dhr. H. Wijermars, Postbus 82, 8325 ZH Vollenhove. tel. 0527-243860 scriba@hervormdvollenhove.nl

Koster Grote Kerk: dhr. G. Bos, tel. 0527-241951.
Beheerder Hervormd Centrum "Tilvoorde": mw. N. Lassche-Remijnse, Tilvoorde: tel. 0527-241538 tilvoorde@hervormdvollenhove.nl

Koster Kapel: mw. G. van Dalen, tel. 0527-246767 kapel@hervormdvollenhove.nl

10 november 2019 om 10:00 uur in de Grote Kerk, in deze dienst hoopt ds. H.J.H. Pap voor te gaan. De organist is dhr. J.S. Wuite en het lied voor de dienst is Lied 8b. Collectes: Prot. Interkerlijk thuisfront(uitgezonden militairen, instandhouding van de eredienst, Fonds kroonluchters. De auto-dienst wordt verzorgd door fam. E. de Olde, telefoon 246814. Er wordt in Tilvoorde op de jongste kinderen van onze gemeente gepast door: Pascal Mooiweer en Jetty Jongman. Er is een kindernevendienst voor de kinderen van groep 1,2 en 3, dit wordt verzorgd door Emmy Brede-wout en Esther van der Linde. Er is een kindernevendienst voor de kinderen van groep 4,5 en 6, dit wordt verzorgd door Agrietha van Vulpen en Jan Winter.

10 november 2019 om 14:30 uur in de Johanneskerk, in deze gezamenlijke dienst hoopt ds. D. Wolters voor te gaan.

Agenda

8 november 2019 om 20:00 uur, Preek van de leek, Mariakerk.
10 november 2019 om 17:00 uur, Gast aan tafel, de Voorhof.
12 november 2019 om 19:30 uur, Gespreksavond "Verlegenheid", Kapel.
14 november 2019 om 20:00 uur, Gezamenlijk moderamen, Tilvoorde.
14 november 2019 om 20:00 uur, Heet hangijzer, Johanneskerk.
14 november 2019 om 20:00 uur, Gezamenlijk groot moderamen, Tilvoorde.
19 november 2019 om 19:45 uur, Kleine Kerkenraadsvergadering, Kapel.
20 november 2019 om 10:00 uur, Bijbelkring "60+ Stad", Tilvoorde.
21 november 2019 om 20:00 uur, Gezamenlijk moderamen, Kadoelen.
26 november 2019 om 19:30 uur, Gespreksavond "Verlangen", Kapel.
Er is gedoopt

Op zondagmorgen 3 november is de Heilige doop bediend aan Filou Liva Straatman, dochter van Karsten en Martine. Dooptekst Ik zal je zegenen. (Genesis 12:2)

'Gewone catechismus'

Leerdiensten in de middag- en avonddienst?
Sinds enkele weken maken we bij de catecheselessen in Sint Jansklooster gebruik van een leerboekje dat onlangs is verschenen. Het heet: 'Gewone catechismus', met als ondertitel 'Christelijk geloof in 100 vragen en antwoorden'. De Gewone Catechismus wil wat christenen geloven voor onze tijd opnieuw verwoorden. Het boekje begint steeds opnieuw met een eenvoudige vraag en dan wordt er vervolgens een kort en krachtig antwoord gegeven, waarover je met elkaar kunt spreken. Daarnaast vindt je op de volgende bladzijde wat aanvullende informatie of achtergrond bij de vraag. Ik heb gemerkt dat veel jongeren dit een prettige manier vinden om met elkaar in gesprek te komen over heel verschillende onderwerpen en over vragen die ook bij jongeren leven. Om met de deur in huis te vallen: Waarin vind jij je geluk? (1) Of Hoe maakt de Geest je gelukkig? (83) Hoe raakt het avondmaal aan je gewone dagelijks leven? (98) Omdat het 'leren' in de gemeente van Jezus Christus iets is wat niet alleen jong aangaat maar heel de gemeente willen we met regelmaat in de middag- en avonddienst aandacht besteden aan verschillende vragen uit deze catechismus. (Prachtig geschenk voor de Sint) Ik kan me voorstellen dat u thuis ook gebruik wilt maken van het boekje: Gewone Catechismus, Christelijk geloof in 100 vragen en antwoorden. Auteurs: Theo Pleizier, Arnold Huijgen en Dolf te Velde. Uitgave van KokBoekencentrum Uitgevens- Utrecht ISBN 978902395490 3 (paperback) ISBN 978902395492 7 (gebonden)
Bij de ochtenddienst van 10 november
In deze dienst staat een lezing uit het laatste bijbelboek Openbaring centraal: Het is de brief aan de gemeente van Efeze.

'Schrijf aan de engel van de gemeente in Efeze: "Dit zegt hij die de zeven sterren in zijn rechterhand houdt en tussen de zeven gouden lampenstandaards verblijft: 2Ik weet wat u doet, hoe u zich inzet en standhoudt, en dat u boosdoeners niet verdraagt. Zo hebt u mensen die beweren dat ze apostelen zijn, op de proef gesteld en als leugenaars ontmaskerd. 3U bent standvastig en hebt veel verdragen omwille van mijn naam, zonder te verslappen. 4Maar dit heb ik tegen u: u hebt de liefde van weleer opgegeven. 5Bedenk van welke hoogte u gevallen bent. Breek met het leven dat u nu leidt en doe weer als vroeger. Anders kom ik naar u toe en neem ik, als u geen berouw toont, uw lampenstandaard van zijn plaats. 6Het pleit echter voor u dat u net als ik de praktijken van de Nikolaieten verafschuwt. 7Wie oren heeft, moet horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint zal ik laten eten van de levensboom die in Gods paradijs staat.'" (Openbaring 2:1-7)

Heeft deze brief ons iets te zeggen?

Bij de middagdienst van 10 november

We willen de middagdiensten een meer thematisch karakter geven, om ook het onderwijs-aspect te benadrukken. Daarvoor maken

we gebruik van een boek dat laatst verschenen is 'De gewone catechismus'. Met korte vragen en antwoorden verdiepen we ons in het christelijk geloof. Tijdens de gezamenlijke middagdienst van 10 november staan we stil bij de vragen 1 t/m 3: 'Waarin vind jij het geluk?' 'Ga jij niet zelf over je geluk?' en 'Zoekt ieder mens dan niet zelf het geluk?' We lezen daarbij het verhaal over de Samaritaanse vrouw (Johannes 4).

Focusnieuws

Informatieavond voor het jeugdwerk
Op dinsdag 12 november willen we om 20.00 uur een informatieavond houden in de Kapel over Focus in het jeugdwerk. Tijdens deze avond zal een toelichting gegeven worden over het Focusmateriaal en hoe dat in het jeugdwerk gebruikt kan worden. We hopen natuurlijk dat parallel aan de Focusdiensten op die zondagen KND en ZS ook dezelfde thema's bespreken en dat tijdens de catechisaties en What's up avonden gedurende die week de jongeren er ook mee aan de slag zijn. Daarnaast komen er gezinsboekjes voor gebruik thuis. Op die manier stimuleren we het gesprek tussen jong en oud en maken we er echt een gemeente-brede bezinning van! Alle leiding is daarom van harte uitgenodigd voor deze informatieavond. Hier kun je ook al je vragen stellen. Welkom!

Verwondering

Al twee dankgebeden voor onze gemeente hebben we met u gedeeld. Vorige week van de kring 20/30. Nu van een hele andere kring, de 60+-kring, die eens per maand op woensdagochtend in Tilvoorde bij elkaar komt:

Trouwe God, Vader in de hemel, Wij willen u danken voor wie U bent voor ons. Wij mogen U op zoveel manieren ontmoeten: in de kerk natuurlijk, maar ook op de verschillende bijeenkomsten vanuit de kerk, thuis en overal waar we U willen danken, loven en prijzen. Uw Naam groot maken elke keer weer. Wij danken U voor de vrijheid waarin wij over U mogen spreken met elkaar binnen onze gemeente. Tijdens huisbezoek, op een gesprekskring of een "gewoon" bezoekje. We staan er niet altijd bij stil dat die vrijheid niet voor iedereen geldt. Wilt U met Uw liefde ook daar aanwezig zijn en doe mensen ervaren dat U weet wat hen bezig houdt.

Als wij samenkomen in Uw naam, mogen wij dankbaar zijn omdat er in onze gemeente nog zo veel kinderen in de dienst komen. Bij bijzondere diensten, zoals doopdiensten of de schoenendoosdienst, is het altijd fijn om te zien dat ook zij betrokken zijn en worden bij Uw woord. En niet alleen de kinderen die komen, natuurlijk ook de volwassenen die er elke zondag weer zijn. In zoveel gemeenten komen de gemeenteleden niet meer, wij willen U danken voor de opkomst bij de ochtenddiensten. We mogen dan luisteren naar Uw woord, de uitleg door onze predikanten, danken en bidden. En zingen onder begeleiding van orgelspel. Dat is elke keer weer "dubbel bidden", zoals wordt gezegd. Want in de liederen mogen wij U de lof brengen elke keer opnieuw.

Dank o Heer voor jonge mensen die U hebben leren kennen en dan ook belijdenis willen doen. In deze tijd is het niet meer vanzelfsprekend, dank U Heer, dat wij dat in onze gemeente nog wel beleven en help ons om een

voorbeeld te zijn in trouw, gebed, danken en omzien naar elkaar. Er zijn zoveel mogelijkheden om elkaar te ontmoeten maar wat is het bijzonder om samen aan Uw tafel te mogen zitten. U als Gastheer, delend van brood en wijn. Mogen wij elke keer weer de diepte van Uw liefde hierin voelen. In die liefde voor ons heeft Uw Zoon geleden om ons te redden. Wat een voorrecht om daaruit te mogen leven, Heer. Dank Here God, dat er ook telkens mensen zijn die willen dienen door de kerk schoon te maken en dat met vreugde doen. Die onderlinge band is zo belangrijk, dat vergeten wij nog wel eens. Er is zoveel om dankbaar te zijn. Heer, laten wij nooit vergeten dat U ons dit alles geeft door Uw Zoon, onze Heer en Heiland. Amen.

Vespers

Ook dit seizoen willen we elke woensdagavond een vesper houden. Dat is een kort moment van stilte, schriftlezing en gebed. Het doel van deze wekelijkse activiteit is meervoudig:

- Het stimuleren van het gebedsleven van gemeenteleden, bidden is de kern van het geloof
- Het regelmatig openstellen van het kerkgebouw als plaats voor rust, bezinning en gebed
- Het creëren van rustmomenten in een turbulente samenleving

Dit seizoen willen we opnieuw elke woensdag op één plek, de Grote Kerk in Vollenhove, samen komen. Op die manier hoeft u nooit te twifelen waar de vesper ook al weer was. Een vaste plaats en een vaste tijd dus! De Grote Kerk om 19.15 uur. Deze vespers zullen afwisselend worden geleid door predikanten en gemeenteleden. Mocht u hieraan mee willen werken, geef het dan door aan één van de predikanten! We beginnen op woensdag 13 november en gaan door tot Pasen. Iedereen is van harte welkom!

Beamerteam

We zijn op zoek naar een aantal mensen die de schermen in de kerk willen en kunnen bedienen. Deze willen we af en toe gebruiken tijdens de zondagse diensten. Daarnaast worden deze ook in toeneemende mate gebruikt bij rouw- en trouwdiensten. Daarom hebben we een brede poule aan mensen nodig: jongeren die handig zijn met de computer, ouderen die ook door de weeks beschikbaar zijn, etc. Lijkt het jezelf leuk, of weet je iemand voor wie dit een geschikte taak zou zijn? Geef het door via: predikantstad@hervormdvollenhove.nl
Informatieavond Zorgzame Kerk/Zorgmaatje
Op woensdagavond 13 november organiseert de werkgroep Zorgzame Kerk en Diaconale Vriendendienst/Zorgmaatje, uitgaande van de Johanneskerk Sint Jansklooster en de Hervormde Gemeente Vollenhove/ Sint Jansklooster een informatieavond. (aspirant)Vrijwilligers maar ook belangstellenden worden hierbij van harte uitgenodigd. Om 19.45 uur staat in Tilvoorde, Bisschopsstraat 5, Vollenhove de koffie klaar. Aanvang van de avond is 20.00 uur. Tijdens deze avond zal het thema: "bewegen" aan de orde komen. Een gedeelte van de avond zal bestaan uit het uitwisselen van ervaringen en tips. Mooie of juist moeilijke momenten als zorgmaatje en andere dingen waar tegenaan gelopen kan worden als Zorgmaatje. Dit wordt in groep-

jes besproken met behulp van een Kletsplot.
Van harte welkom! Iedere geïnteresseerde is uitgenodigd, dus breng ook vooral iemand mee!

Giften

Het College van Kerkrentmeesters ontving via Gerti Winter €25.00 voor algemene doeleinden. Hartelijk dank voor deze gift.

Bloemengroet

Er zijn afgelopen week, als teken van medeleven en als groet van de gemeente, bloemen gebracht bij Mw. Bonthuis- Visscher, Zuurbeek 8, bij Mw. Winters, Reesstraat 13, bij mw. Kwast - Coenraads, Botter 22 en bij mw. Lok - Kwakman, de Voorst 8.

Ook kregen de hulpkosters mw. Naberman- Prins Scharweg 29, dhr. Boes Monnikenweg 2, dhr. Rook, Monnikenweg 73, dhr. Westhuis, Leeuwte 90, dhr. Lassche Kloosterweg 3, dhr. Bergkamp, G.v.Rhenenlaan 44, dhr. Klappe, Oppen Swolle 58A, dhr. Knobbe, J.v.Diepholtstraat 12 en dhr. Wouters, Schuit 7, bloemen als dank voor hun inzet in het afgelopen jaaravond

Gespreksavond

Op dinsdag 12 november is er weer een gespreksavond in de reeks van vijf, waarin we met elkaar in gesprek gaan aan de hand van verschillende kerkbegrippen uit de Bijbel en het christelijk geloof. Deze avond gaat het over verlegenheid. (Openbaring 2: 1-7) U bent van harte welkom van 19.30-21.00 uur in de Kapel.

Vollenhove

STAD

Ds. D. Wolters, Steiger 27, 8325 HB Vollenhove, 0527-239291
E-mail: predikantstad@hervormdvollenhove.nl
kerkelijk werker Mw. Heidi Kramer, tel. 0527-613766 of 06-30016897
E-mail: hkramer@hervormdvollenhove.nl

Vraag 1 van de Gewone Catechismus

Waarin vind jij het geluk?
Mijn geluk is dat Jezus Christus mij gevonden heeft. Hij offerde zichzelf op om mij thuis te brengen in de liefde van God. Zijn Geest maakt in mij de hoop wakker op Gods nieuwe toekomst, voor mij en heel de wereld.

Met een hartelijke groet,
Dick Wolters

Vollenhove

AMBT

Ds. H.J.H. Pap, Leeuwte 88, 8326 AD, Sint Jansklooster, 0527-239504.
E-mail: predikantambt@hervormdvollenhove.nl
E-mail: scriba@hervormdvollenhove.nl

Meeleven met

Mevr. E. Huisman - Driezen, Laurier 155, Vollenhove verblijft in het Isala ziekenhuis te Zwolle. Geuje van Benthem, Heetveld 60, Sint Jansklooster is weer thuis vanuit het ziekenhuis.
Mevr. E. Mondria, Heetveld 3, Sint Jansklooster is weer thuis vanuit het ziekenhuis.

Concert: Anne Frank, a living voice

Het Duitse vrouwenkoor Bella-Donna, de projectleden van het Voirin Quartett en de Amerikaanse componist Linda Tutas Haugen presenteren: 'Anne Frank, a living voice'. Ook zal het strijkkwartet nummer 13 van Franz Schubert te horen zijn. Dirigent is Marion Röber. Scholieren en studenten mogen gratis naar binnen.

Woensdagavond 20 november, 19.30 uur, Enschede, synagoge, Prinsestraat 14, €15

Bijeenkomst Geloven in samenleven

Mensen van verschillende geloven die samenwerking in hun eigen woonplaats, dat is het doel van de eerste regionale bijeenkomst van de stichting Geloven in Samenleven. Het doel van deze onlangs opgerichte stichting is het versterken van de plaatselijke contacten tussen synagogen, kerken, moskeeën en andere religieuze en levensbeschouwelijke organisaties. Tijdens de regionale bijeenkomst kunnen bezoekers in verschillende workshops kennismaken met enkele inspirerende voorbeelden van lokale samenwerking. Meestal gaat het om geslaagde praktijkvoorbeelden, soms zijn het ook kansrijke ideeën. De bedoeling is dat mensen er vervolgens in hun eigen stad of dorp mee aan de slag kunnen. De bijeenkomst wordt afgesloten met een gezamenlijke maaltijd. Aanmelden kan via www.geloveninsamenleven.nl of info@geloveninsamenleven.nl

Donderdag 21 november, 15.00 - 18.00 uur, Zwolle, Ulu-moskee, Gombertstraat 340

Feest van Geloof in Basiliek

Groot Nieuws Radio presenteert de derde editie van het Feest van Geloof. Bekende christelijke artiesten betreden het podium, waaronder Reyer, Elise Mannah, Rebekka Sahertian, Kees de Vreugd, Heartbeat Worship en Marcel Zimmer. David Reitsma zorgt voor een 'spoken word'. Ook werken de artiesten samen voor een aantal muzikale verrassingen.

Zaterdag 23 november, 20.00 uur, Veenendaal, De Basiliek, Wiltstraat 56, €14,50, kaarten www.eventsforchrist.nl

Slotconcert Rinon

Ze staan er nog één keer, voor de allerlaatste keer! De christelijke band Rinon geeft een spetterend afscheidsconcert vol mooie muziek, fijne verhalen, aanbidding en dankbaarheid. Rinon begon 10 jaar geleden met een idee, een verlangen voor de kerk. Eerst speelden de bandleden bekende muziek, maar al gauw kwamen daar eigen nummers bij. Geschreven vanuit het hart, om andere harten te raken. Wie Rinon voor het laatst wil meemaken, kan kaarten bestellen via www.rinon.nl/tickets

Zondag 24 november, 19.30 uur (zaal open: 19.00 uur), Vroomshoop, Theater Het Punt, Burgemeester Koetjessstraat 2-4, gratis

Vervolg van pagina 13

We bidden de zieken thuis of elders Gods zegen toe.
Groothuisbezoek
De komende tijd willen de ouderlingen en pastorale medewerkers in Sint Jansklooster groothuisbezoeken organiseren. Het gaat erom dat we elkaar ontmoeten en ongedwongen met elkaar spreken. De ervaring leert dat de avonden verdiepend en verbindend kunnen werken. De uitnodiging voor de avonden kunt u de komende tijd verwachten. We hopen van harte dat jij en u van de partij zullen zijn.

Ten slotte
'Het symbool van het Christendom is geen kussen maar een kruis..' Leslie D. Weatherhead
Ontvangt allen een vriendelijke groet vanuit de pastorie aan de Leeuwte. ds. H.J.H. Pap

Wanneperveen / Belt-Schutsloot

Ds.W.J. Menkveld, Veneweg 33
7946 LC Wanneperveen, 0522-701108
b.g.g. 06-40428018, jmenkveld@solcon.nl
Scriba: mevr. R. Lok-Lok,
Noorderweg 57, 8066 PV
Belt-Schutsloot, 038-3867486
scriba@pknwanneperveenbeltschutsloot.nl
Protestantse kerk Wanneperveen,
06-51038124
IBAN: NL27 RABO 0367 1544 63
t.n.v. het college van kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Wanneperveen/ Belt-Schutsloot
www.pknwanneperveenbeltschutsloot.nl

Diensten 10 november
Belt-Schutsloot 09.30 uur – Voor-ganger: ds. W.J. Menkveld – Dienst met de basisschool en koffiedrinken na de dienst. Er wordt een extra collecte gehouden voor een project van de basisschool.
Wanneperveen 11.00 uur – Voor-ganger: ds. W.J. Menkveld.
Diensten 17 november
Belt-Schutsloot 09.30 uur – Voor-ganger: ds. H.J.H. Pap, St. Jansklooster
Wanneperveen 11.00 uur – Voor-ganger: ds. B. Hoogstede, Vlagt-wedde – Jeugddienst
In beide diensten is er een extra

collecte voor de najaarszending.
Oppas W'veen en BS: Zie www.pknwanneperveenbeltschutsloot.nl, onder: rooster.

Rooster bloemendienst W'veen
10/11 – Fam. A. Wink en fam. E. Westerman.
17/11 – Jeugddienstcommissie.

Bloemen
De bloemen uit de dienst van zondag 3 november gingen in BS met hartelijke felicitaties naar mw. G. Kroes-Strijker in Vollenhove. Zij vierde haar 83ste verjaardag.
De bloemen in Wanneperveen gingen ter bemoediging naar mw. A. ter Horst, en met hartelijke felicitaties naar de heer A. Huisman, i.v.m. zijn verjaardag.

Verantwoording
In de maand oktober is door Daphne Stam €4 ontvangen voor de bloemencommissie.

De avondmaalscollecte voor de STAVIB heeft in W'veen €176,50 opgebracht en in BS €321,20. De diaconiecollecte voor Rwanda bracht €73,10 op.

Uit de gemeente
Mw. Smit, Veneweg, werd opnieuw een nacht opgenomen in het ziekenhuis. Inmiddels is ze weer thuis. We wensen haar en haar man Gods zegen toe in deze onzekerheid.

“Hoe een Arabier liefde voor Jezus en Israël kreeg”:

Op woensdag 11 december is er in Belt-Schutsloot een lezing met ds. Saleem Shalash uit Nazareth in Israël. Ik ontmoette ds. Shalash tijdens mijn reis naar Israël. Zijn verhaal sprak mij zeer aan. Toen ik hoorde dat hij naar Nederland zou komen heb ik meteen gevraagd of hij ook in onze gemeente komt spreken. Hij spreekt goed verstaanbaar engels (zelfs voor mij) maar er is ook vertaling, dus iedereen kan het meemaken. Noteer deze datum vast in uw agenda. Aanvang om 20.00 uur in de kerk in BS.

Bericht van overlijden.
In de nacht van woensdag op donderdag overleed Hendrik Reinder Westenbrink in de leeftijd van 78 jaar. Volgende week volgt een uitgebreider In Memoriam.

Dankdag voor gewas en arbeid
'k wil U o God mijn dank betalen, U prijzen in mijn avondlied.
Daarvoor hebt u gelegenheid in

de dankdagdienst op woensdag 6 november.
Er werden eens 10 melaatse mensen door Jezus genezen, I kwam terug om Hem te bedanken. 'Waar zijn de anderen' vroeg Jezus toen. Laat dat van u niet gevraagd kunnen worden!

Vanuit de Pastorie
Volgende week zondag is de kerk en school dienst op De Belt. Het Thema is 'Klein en dapper!' Natuurlijk gaan we dit thema vanuit de Bijbel bekijken en wel aan de hand van de belevenissen van Samuël, die in de leeftijd van basisschoolkinderen, al heel wat meemaakte. Maar het thema geldt natuurlijk ook voor de Buuze-kaemp. Een kleine school die dapper vol houdt om christelijke school te blijven op De Belt. We kunnen het nog breder trekken, hebben we niet allemaal wel eens het gevoel dat we als christen een kleine minderheid zijn geworden die 'dapper' probeert vol te houden? Waarschijnlijk wel. Daarmee zijn we weer terug bij Samuël. Samuël groeide als kleine jongen op in een land dat God vergeten was. Als kleine jongen werkte hij in het heiligdom waar God niet geëerd werd, en waar zijn leermeester de moed verloren had om 'dapper' te zijn. En toch, die kleine dappere Samuël stond aan het begin van een nieuwe periode van bekering en vernieuwing van het geloof van zijn volk! Geloven wij dat dat vandaag ook kan? Durven wij als christenen klein en dapper te zijn?

Hartelijke groeten,
Ds. Menkveld.

Willemsoord / Peperga / Blesdijke

Predikant: ds. Gerrit van den Dool
Pastorie: Steenwijkerweg 157
8338 LB Willemsoord
predikantwillemsoord@gmail.com
Telefoon predikant: 0521-346611
Scriba: Henry Bos, Steenwijkerweg 194
8338 LD Willemsoord, 0521-514587
kerk.willemsoord@hetnet.nl
Koster: mevr.T.Winters-de Boer,
0521-588515, Rentmeesters Prot.
Gem Willemsoord Peperga Blesdijke
IBAN: NL34 INGB 0000 9350 70

Zondag 10 november

In deze dienst hoopt ds. Egbert Fokkema uit Twello voor te gaan. Ouderling van dienst is Feikje Kloosterman en het orgel wordt bespeeld door Theun Hoen. De deurcollecte is voor de onderhoudsfonds. De ontvangst is door David Raggars en de bloemen worden bezorgd door Marga Leemhuis. De opname wordt rondgebracht door Benia Lenstra en de zorg voor de kinderen is in handen van Hildagard Ruiter. De ophaaldienst wordt verzorgd door Cor Cijbesma (0521- 588093). Het lied voor de dienst is lied 760
Collecten 3 november
Diaconie: €31,15 Kerkrentmeesters: €27,- uitgangscollecte najaarszending: €40,80.

Bloemen. De bloemen zijn als groet en bemoediging bezorgd bij Zwanny Kerstma.

Waar geloof het meest kost.
“Bid voor ons.” Dat is vaak het eerste dat vervolgde christenen vragen. Zij kennen het belang van gebed uit eigen ervaring. Iedere week geef ik u een gebedspunt door: Wilt u bidden voor alle jonge mensen die geen toekomst zien in Irak? Ze zijn lamgeslagen door alle corruptie en het aanhoudende geweld. Bid dat zij enthousiast worden om hun talenten in hun eigen land maximaal in te zetten.

Vakantie scriba. Henrike en ik zijn op reis door India. Afgelopen week waren we in Almatti. Een stadje dat ligt aan de rivier Krishna. Er ligt een grote dam in de rivier waar energie wordt opgewekt door middel van waterkracht. Zondag zijn we in de evangelische kerk van Dharwad. Daar vierten we het Heilig Avondmaal mee en mogen we namens de diaconie, dus namens u, een gift overhandigen. Volgende week logeren we nog een paar dagen bij vrienden die in Dharwad wonen.

Kopij GZ

De kopij voor het volgende zondagsblad kunt u inleveren tot uiterlijk zondag 10 november 12.00 uur bij ds. Gerrit van den Dool.
Gebed voor een ander
Vandaag heb ik jouw naam genoemd. Heel bewust in stil

Lees verder op pagina 15

boeken

DOOR DS. A. HEKMAN, ASSEN

Gemmeker. Commandant van Kamp Westerbork. Ad van Liempt. Uitg. Balans Amsterdam 2019 Prijs € 34,95

Deze biografie diende als proefschrift. Ad van Liempt tekent de man die als commandant van Kamp Westerbork 80.000 Joden naar de dood deporteerde. Met een charmant optreden, met een glimlach gaf hij zelf bij elk transport het sein van vertrek. Met zijn boerenslimheid ontkwam hij aan de doodstraf. Hij ontkende voor zijn rechters alle medeplichtigheid, volgde alleen instructies van de meerdere op en wist niet dat de gedeporteerden vergast

zouden worden. Een aangrijpend verhaal, vol tragiek. Het maakt weer eens duidelijk waartoe handlangers van een duivels systeem in staat zijn.

De advocaat van Holland. Nicolaas Matsier. Roman. Uitg. De Bezige Bij Amsterdam 2019. Prijs € 25

Een van de vele publicaties over Johan van Oldenbarnevelt, die 400 jaar geleden op het Binnenhof in Den Haag werd onthoofd, op beschuldiging van landverraad. Nicolaas Matsier geeft ons in romanvorm een blik in het binnenste van deze landsadvocaat. Vanaf zijn arrestatie op last van Maurits tot zijn executie. Roerend en indrukwekkend te lezen hoe deze staatsman het hem aangedane onrecht heeft ervaren en daarvoor heeft gereageerd. Een

boeiend en vlot te lezen boek. Het geeft ook inzicht in de politieke context van het gebeuren.

De zaak Oldenbarnevelt. Val, proces en executie. Wilfried Uitterhoeve. Uitg. Vantilt. 2019. Prijs € 23,50

De auteur geeft hiermee geen nieuwe biografie over Johan van Oldenbarnevelt. Hij concentreert zich op de twee jaren waarin de nederlaag van Oldenbarnevelt en de zijnen zich aftekende en vervolgens op de maanden van zijn arrestatie, gevangenschap, verhoren, doodvonnis en onthoofding. Centraal staan de verhoren. Ze geven een beeld van de botsende principes inzake de inrichting van de Republiek. De auteur laat de bronteksten zelf spreken: brieven, memoires, notulen, dagboeken. De teksten gaan vergezeld

van contemporaine afbeeldingen. Een boek om thuis te raken in de vaderlandse geschiedenis en staatskunde.

Vervolg van pagina 14

gebed. Aan de Vader ben je voorgesteld. Ik had zin om dat te doen. Vandaag heb ik eens niet gebeden voor alle mensen, alle honger en alle pijn. Niet voor alle onrecht in de wereld of andere ellende op macro niveau. Vandaag ben ik dichtbij gebleven en heb speciaal voor jou gebeden. En ik heb daarbij je naam genoemd. Vandaag heb ik je opgedragen. Heel bewust in stil gebed. Het leek me eerst wat ongepast, om over jou te spreken, met iemand die jij niet kent. Om jouw zorgen voor Hem neer te leggen. Troost vragen voor je verdriet. Hem te danken voor jouw

glimlach. Hem te vertellen wie je bent. Ik voel me nog wat opgelaten Maar compassie wint terrein, want ik heb vandaag vooral gebeden dat Zijn liefdevolle aandacht vanavond nog bij jou zal zijn (Schrijver onbekend)

Namens de kerkenraad wens ik u allen een goede week toe en een hartelijke groet.
Henry Bos ouderling-scriba

Van de predikant Pastoralia

We hopen dat mevr. Riekie Grooters-Dedden zich na een mindere periode weer beter zal gaan voelen. Mevr. Ali Baars - Rozendaal

moest voor een geplande ingreep naar het ziekenhuis en daar langer verblijven dan gepland. We wensen haar een goed herstel. Dat wensen we ook onze Blesdijkse kosteres mevr. Willy Scholten - Pit, die eveneens voor een operatie naar het ziekenhuis moest.

Kerstzanggroep

Op maandag 11 november om 20 uur willen we starten met de

zanggroep voor de Kerstmorgendienst. Ieder die graag zingt is welkom. In de afgelopen jaren is gebleken dat de deelnemers er veel plezier aan beleven. Kun je nog zingen, zing dan mee!

Een hartelijke groet aan u, aan jou, ds. Gerrit van den Dool

Familieberichten kunt u mailen: henriette@topic-cc.nl, of sturen: Topic, Burg. J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden. Berichten die maandag vóór 10.00 uur binnen zijn, worden opgenomen in de krant van die week, die op vrijdag of zaterdag bij de abonnees arriveert. Het tarief is € 0,39 per mm hoogte, per kolom, exclusief 21% BTW. Eén kolom is ca. 4 cm breed. Familieberichten bestaan uit 2-koloms advertenties.

Gratis adventskalender Petrus

Op zondag 1 december begint Advent. Petrus, het tijdschrift van de Protestantse Kerk Nederland, geeft een speciale kalender uit voor deze periode, met als titel: 'Geef licht!'. In 25 dagen brengt deze kalender mensen iedere dag een stapje dichterbij Kerst. Wat vertelt de Bijbel over Jezus. Hoe kan men zelf een licht voor anderen zijn? Elke dag is er een vraag om over na te denken of een oproep om zelf mee aan de slag te gaan, afgewisseld met een recept, gedicht, lied of quote. De kalender is gratis. Wie meer exemplaren wil bestellen, betaalt € 1 per kalender.

Adventskalender te bestellen via
www.petrus.protestantsekerk.nl/adventskalender-2019

Het 'kennen en horen' van de gemeente ter discussie gesteld... (1)

In de vergadering van de generale synode op 14 en 15 november zullen enkele voorstellen tot wijziging van de kerkorde in tweede lezing aan de orde komen. Bij een daarvan wil ik stilstaan.

DOOR DR. JAN DIRK
WASSENAAR,
HELLEENDOORN

De synode heeft opgemerkt dat voor het horen van de gemeente in de ordinaties twee uitdrukkingen gebruikt worden. Dat zijn: 'kennen en horen' en 'de gelegenheid geven hun mening kenbaar te maken'. De synode heeft overwogen dat beide uitdrukkingen hetzelfde betekenen. In de toelichting staat: 'De synode heeft daarom besloten [hier zal 'voorgesteld' bedoeld zijn, JDThW] om in alle gevallen de tweede formulering te gebruiken, om een mogelijk misverstand dat het om verschillende zaken gaat te voorkomen.' Maar is met 'kennen en horen' en 'de gelegenheid geven hun mening kenbaar te maken' wel hetzelfde bedoeld? Ik denk het niet. Het gaat bij 'kennen en horen' en 'de gelegenheid geven hun mening kenbaar te maken' toch wel om verschillende zaken!

Kerkelijke conflicten

Ongetwijfeld is de uitdrukking 'kennen en horen' ontleend aan de herziene kerkorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland van 1959. Toen werd als artikel 43.1 opgenomen: 'In belangrijke zaken, die niet vallen onder het opzicht over en de tucht in de gemeente, met name in zaken waarmede het bestaan zelf van de kerk of haar plaats in het kerkverband gemoeid kan zijn, zal de kerkenraad geen besluiten nemen zonder vooraf de gemeente erin gekend en erover gehoord te hebben.'

Onaanvaardbare toestand

Prof.dr. D. Nauta vertelt in zijn Verklaring van de kerkorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland over de aanleiding tot de

In de gemeente gaat het bij 'kennen en horen' wel degelijk om meer dan 'de gelegenheid geven je mening kenbaar te maken'. Het heeft een zwaardere lading.

aanvulling. Die moet zijns inziens gezocht worden in ervaringen die gedurende kerkelijke conflicten waren opgedaan. Het kwam voor dat kerkenraden bepaalde ingrijpende beslissingen namen zonder dat zij de gemeenten voordien raadpleegden. Het kwam zelfs voor dat zij dergelijke beslissingen namen terwijl de meerderheid van de gemeenteleden het daar niet mee eens was. Het hielp in zulke gevallen niets dat de gemeenteleden naderhand in verzet kwamen: zij konden daarvoor aan de kerkorde geen rechtsgrond ontlelen. Nauta stelt: 'Dit artikel bedoelt nu in die onaanvaardbare toestand enigermate te voorzien.' Daar is niet mee gezegd dat op die wijze een afdoende oplossing voor kwesties die in het geding waren, bereikt werd. De kerkenraad bleef de laatste beslissingsbevoegdheid houden. Hoe dat ook zij: de nieuwe bepalingen betekenden een grote verbetering, aldus Nauta: 'Hier wordt aan de rechtmatige invloed der gemeente meer ruimte geboden dan zij onder vigeur van de oude kerkorde ooit heeft bezeten.'

Informer en overleggen

Er kunnen wel vragen bij artikel 43.1 gesteld worden. De eerste vraag is: wat zijn 'belangrijke zaken'? Het lid geeft enkele sailante voorbeelden: wanneer 'het bestaan zelf van de kerk of haar plaats in het kerkverband' in het geding is. Maar wat is verder belangrijk? Een andere vraag is: wat wordt verstaan onder het voorschrift de gemeente ergens in te kennen en over te horen? De kerkenraad kan dat op minimale wijze doen, door een mondelinge of schriftelijke mededeling, waarna men de gelegenheid biedt om bezwaren kenbaar te maken. Nauta stelt: 'Bedoeld kan zijn niet anders dan een uitvoerige informatie en een diepgaand overleg. De gemeente moet gelegenheid ontvangen om zich grondig uit te spreken. En de kerkenraad moet volle bereidheid aan de dag leggen om te luisteren naar en rekening te houden met wat door de gemeente hem wordt voorgelegd aan bedenkingen en raadgevingen.' De auteur voegt

er voor de goede (kerk)orde wel aan toe: 'Verder kan het echter niet gaan. Het zou niet juist zijn, te willen verlangen dat de uiteindelijke beslissing geheel in handen van de gemeente wordt gelegd. Een dergelijke zienswijze past niet in het kader van de verhouding van kerkenraad en gemeente, gelijk deze in de huidige kerkorde wordt voorgestaan.'

Het is wel duidelijk: Nauta stelt met zoveel woorden dat 'kennen en horen' wel degelijk iets anders is dan 'de gelegenheid geven hun mening kenbaar te maken'. Het heeft een zwaardere lading.

Prof. dr. D. Nauta (1967, schilderij Roelof Klein, Universiteitsbibliotheek Vrije Universiteit, Amsterdam; foto René den Engelsman)

Werkdag Vluchtelingen RvK

de Raad van Kerken Nederland organiseert de jaarlijkse Werkdag vluchtelingen. Centraal thema: 'Geloven zonder grenzen', naar de gelijknamige brochure die dan gepresenteerd wordt. De Raad vindt dat elk mens recht heeft op een menswaardig bestaan. Veel kerkmensen vinden het belangrijk om vluchtelingen te helpen een nieuw bestaan op te bouwen. Vluchtelingen en mensen die hen nabij zijn, merken ook hoe moeilijk dat is, gezien alle regels en beperkingen. Dit valt te lezen in de brochure, waarbij tegelijkertijd wordt benadrukt hoe belangrijk het is om het samen vol te houden, in voor- en tegenspoed. Het programma van de Werkdag bestaat uit een opening, meditatie, inspirerende en leerzame workshops en tijd voor onderlinge ontmoeting tijdens de lunch. Info: www.raadvankerken.nl

Zaterdag 23 november, 10.00 - 15.00 uur,
Amersfoort, Bergkerk, Dr. A. Kuiperlaan 2,
aanmelden: rvk@raadvankerken.nl

Gedichtenwedstrijd Petrus

Wie het leuk vindt om gedichten te schrijven, opgelet! De redactie van de Nieuwsbrief Petrus van de Protestantse Kerk zoekt dichters die willen helpen bij de samenstelling van de veertigdagentijdskalender voor 2020. De mooiste gedichten, rondom het thema 'Sta op', krijgen een plek op de kalender. Het gedicht mag maximaal 20 regels bevatten.

Meer info of gedicht insturen:
www.petrus.protestantsekerk.nl/gedicht

Diaconale workshops 40-dagentijd

Kerk in Actie komt met een 40-dagentijdscampagne: Sta op! De opstanding mag inspiratie bieden om op te staan voor mensen in de knel. De workshops zijn bedoeld voor diakenen en leden van zwo-commissies. Men krijgt handvatten, tips en ideeën aangereikt om gemeenteleden actief te betrekken bij het werk in de veertig dagen naar Pasen. Doel: een eigen 40-dagentijd-planningskalender.

Ma 11 nov, Dronten, De Ark, De Oost 54 en di 12 nov, Hardenberg, De Esch, Hessenweg 42, aanmelden is verplicht: www.kerkinactie.nl/workshop40dagentijd

